

ч. 2 (186) 2017

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

Маємо в руках дуже важливу, історією оправдану традицію виховування свідомих громадян. Моє прохання: працюйте над тим, щиро старайтесь, щоб в нелегких часах, нелегких обставинах ми продовжували оту традицію, світлу традицію...

Блаженніший Любомир Гузар

Іменування гетьманським пластуном скобом пл. скоба Романа Тимоцька під час урочистої збірки з нагоди 105-ліття першої Пластової Присяги. Львів, 8 квітня 2017 р. / Фото Тараса Щепаняка

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Реєстраційне свідоцтво KB №2821 від 12 грудня 1996 року.
Видається щоквартально

© Видає Головна Пластова Булава. Відповідальний за випуск —
пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ

2 (186) 2017

пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

РЕДАКЦІЯ:
пл. сен. Любомир ОНИШКЕВИЧ
пл. сен. Лариса ОНИШКЕВИЧ
СПІВРЕДАКТОРИ

ст. пл. Тетяна ЛУЩЕНКО
АДМІНІСТРАТОР В УКРАЇНІ

пл. сен. Ольга СВДЗИНСЬКА
МОВНИЙ РЕДАКТОР

к. і. н. Андрій СОВА
ст. пл. скоб Тарас ЩЕПАНЯК
ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЇ

пл. сен. Мирон БАБ'ЮК
АДМІНІСТРАТОР

ст. пл. вірл. Марічка ПАВЛИШАК
МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ

АДРЕСИ АДМІНІСТРАЦІЇ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, Тетяна Луценко
а/с 104, м. Київ, 04111, Україна
luchtchenko@gmail.com

В ДІЯСПОРІ:
Plastovy Shliakh, Myron Babiuk
737 Ulana Lane, Webster, NY 14580-9164, USA
585-872-4263, printmyron@gmail.com

АДРЕСИ ДЛЯ ЛИСТІВ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, Юрій Леськів
а/с 92, м. Самбір Львівської обл., 81400, Україна
тел. 067-921-7012
plast.shliakh@gmail.com

В ДІЯСПОРІ:
Plastovy Shliakh, L. Onyshkevych
5842 Wyndham Circle N., #105 Columbia, MD 2144
tel. 410-740-1323
onyshlub@aol.com

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом, ініціалами автора, відбивають погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конечно є офіційною позицією організації Пласт. Редакція застерігає за собою право виправляти мову, стиль, а часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які, на думку редакції, могли б бути для когось образливими. Використання матеріалів, в тому числі й ілюстрацій, є дозволене за умови посилання на журнал «Пластовий шлях».

Просимо читачів вчасно повідомляти про зміни адреси у відповідні адміністрації. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову платню.

© ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ №2 (186) 2017
З усіма питаннями щодо поширення журналу звертатися в редакцію.
Електронна пошта: plast.shliakh@gmail.com

На першій сторінці обкладинки — вимарш під час відзначення 105-ліття першої Пластової Присяги. Київ, 8 квітня 2017 р.
Фото Артема Жукова

ЗМІСТ

ВІД РЕДАКЦІЇ	
5	Юрій Леськів 105 років пластовим шляхом
ОФІЦІЙНЕ	
6	Привітання з нагоди 105-ліття Пласту
7	Премія ім. Степана Папа-Пугача
НАЧАЛЬНІ ПЛАСТУНИ	
8	До 110-ліття від дня народження Юрія Старосольського
ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА	
13	Старий Вовк Вийшла нова книга про історію Пласту
ПЛАСТ І СУСПІЛЬСТВО	
14	Дмитро Колесник Пласт — стиль життя чи провайдер послуг?
З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ	
16	Володимир Сокирко У Тернополі освятили священничі ризи
18	Нестор Яворський Золотий ювілей «Карпатських Орлів»
20	Юля Куманська Як народжуються «Шанхайські дракони»
22	Христина Воробій «Планета пташачих мрій» — це лиш початок
24	Лариса Радіон Ювілейна Зустріч з нагоди 105-ліття Пласту
БУТИ ВІРНИМ УКРАЇНІ	
30	Юрій Лесків Роман Пукач: «Завершення війни...»
ПЛАСТ І СУСПІЛЬСТВО	
33	Тарас Іщик Левко Захарчишин «Борідка пластової дипломатії»
НАШІ ІНТЕРВ'Ю	
38	Юрій Лесків Марта Кузьмович: «Минулої каденції...»
ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ	
42	Олесь Юрченко «Верховинки» про новацькі костюмівки
НА ВІЧНУ ВАТРУ	
44	Богдана Процак
ОФІЦІЙНЕ	
46	Богдан Гасюк Шостий Пластовий Конгрес
ПЛАСТОВІ ПОСТАТІ	
48	Богданна Блаженко Титла Блаженний священномученик Кир Іван Лятишевський
50	Орест Субтельний — науковець, пластун Спогад Оксани Ісаїв
ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ	
53	Атанас Фіголь Три дні... Після Ювілейної Зустрічі 5—7 липня 1947 р.
54	Орест і Дам'ян М'ялковські ЮМПЗ 2017 «Серед лісу»
ПЛАСТОВА ФІЛАТЕЛІЯ	
58	Любомир Онишкевич Пластові пропам'ятні марки

пл. сен. Юрій Леськів, СМ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

105 РОКІВ ПЛАСТОВИМ ШЛЯХОМ

Дорогі читачки й читачі!

Минає 105 років з часу, як у Львові відбулася перша Пластова Присяга, а отже, офіційно утворено нашу організацію. На початку року в Австралії, у квітні — в Києві, Львові та багатьох інших містах по всій Україні, а також у різних краях урочисто відзначено цю подію. За нами — 105 років нелегкої, але такої важливої для рідного краю мандрівки.

На цьому шляху редакційний колектив бажає вам сил та насаги до дальшої праці над вихованням майбутніх поколінь патріотичних і духовно міцних українців. З оптимізмом і гордо дивимось у майбутнє, але одночасно пам'ятаймо про славні сторінки нашого минулого. Адже нам є на кого рівнятися, маємо з кого брати приклад у виховній діяльності і праці для громади.

З виходом у світ цьогорічного числа 1 «Пластового шляху» маємо приємні редакційні новини. Перша з них — збільшується коло наших шанувальників, поступово зростає кількість читачів. Дякуємо за інтерес до видання і вияв довіри до редакційного колективу.

Нам вдалося нав'язати сталий контакт із пластунами в Норвегії (Осло) і Китаї (Шанхай) — краях, в яких зароджується наша організація. Там розпочато виховну працю. В цьому числі журналу про початки пластової діяльності у Піднебесній розповідає Юлія Куманська. Сподіваємося, невдовзі отримаємо матеріал для друку і з Норвегії. З поширенням журналу у згаданих краях «Пластовий шлях» тепер читають у дев'ятнадцяти країнах на п'яти континентах.

Приємно й те, що міцніють наші творчі сили. Відновлюємо контакти з пластунами, публікації яких завжди з цікавістю сприймала наша читацька аудиторія. Це дозволяє щоразу краще генерувати пластову думку, ідеї для сприяння в дальшому розвитку нашої організації.

Відгукуються на пропозицію співпраці й молоді журналісти. Це, наприклад, ст. пл. скоб Тарас Іщик, ЛЧ. Серед публікацій в цьому чис-

лі журналу є його матеріал. Тож у редакційній течці з'являється дедалі більше статей, що дає можливість вибору і сприяє наповнюваності журналу. Отож, закликаємо вас надсилати до редакції розповіді про пластове життя на ваших теренах, інформувати нас про цікаві події, ділитися думками з приводу того чи іншого напрямку пластової діяльності. А нашим новим симпатикам, щоби краще зорієнтуватися у форматі нашого видання, радимо відвідати сторінку «Пластовий шлях» у соціальній мережі Facebook. Там, серед іншого, розміщено критерії до матеріалу, який редакційний колектив приймає для підготовки до друку.

Не можемо не поділитися приємною новиною про те, що потрохи відновлюється ще одна давня традиція — пересилання на редакційну поштову скриньку пластових друкованих видань, що виходять у світ, а також курінної періодики. Про нові книги радо повідомляємо у рубриці «Огляди і погляди», а листки зв'язку куренів УСП та УПС дають нам інформацію для майбутніх публікацій. Одне і друге не зникає безслідно, а доповнює збірку архівних матеріалів «Пластового шляху» у Львівському музеї-архіві пластового руху, за яким пильнує літературний редактор нашого видання пл. сен. Ольга Свідзинська.

Невпинно рухаємося до серпневої ЮМПЗ, що пройде у Баварських Альпах. Тематика Зустрічі присутня в числі журналу, яке тримаєте в руках. Звісно, писатимемо на цю тему і в наступних цьогорічних числах. Адже редакційний колектив «Пластового шляху» зголосився до організаційного комітету ЮМПЗ з пропозицією інформаційної підтримки. Отже, сподіваємося, вам буде цікаво довідатися зі статей та світлин на наших сторінках, як це було — у німецькому Міттенвальді 70 років тому, 4—8 липня 1947 р., під час Ювілейного Свята Весни, а також — як відбуватиметься Ювілейна Пластова Зустріч цього року.

СКОБ!

Фото ст. пл. Артема Жукова, ЛЧ

конференція українських пластових організацій

Австралія – Аргентина – Великобританія – ЗСА – Канада – Німеччина – Польща – Україна

ПРИВІТАННЯ З НАГОДИ 105-ЛІТТЯ ПЛАСТУ

Дорогі пластуни!

Квітень для нас — особливий місяць. 105 років тому відбулася подія, що стала знаковою для, без перебільшення, всієї української спільноти. Тоді на вірність Богові й Україні присягнули перші пластові гуртки і цим самим розпочали славу історію організації, яка виховала у своїх лавах не одне покоління справжніх патріотів.

За 105 років український Пласт пережив багато моментів — і радісних, і складних. Пласт забороняли, пластунів нищили, але вільний дух і вірність присязі виявились вищими понад усе. Тому сьогодні хочеться скласти подяку усім тим попереднім поколінням, які зберегли і передали нам нашу організацію. Схиляємо голови, вшановуючи пам'ять тих пластунів, що героїчно боролися в лавах Українських Січових Стрільців, Української Повстанської Армії, тих, які згинувли від рук нацистів під час Другої світової війни та яких перемолола у своєму горнілі радянська тоталітарна система. З боєм у душі згадуємо й тих наших Героїв, які поклали своє життя за усіх нас під час проведення антитерористичної операції на сході України — Марка Паславського, Євгена Подолянчука, Віктора Гурняка, Миколу Гордійчука. Пам'ятаємо!

Також хочеться подякувати тим пластунам, які свого часу змушені були покинути рідну землю в Україні і розлетітися, як птахи, по різних краях. Їм вдалося не лише зберегти наш Пласт, а й розвивати його, залучати нові й нові покоління юнаків та дівчат. Дякуємо!

105 років Пластова ідея єднає тисячі людей. Для нас Велика Гра стала сенсом життя. Тож хай усі ті надбання і традиції, які ми отримали від наших попередників, не тільки продовжуються, а й розвиваються, вдосконалюються, поширюються. Вірю, що ми зможемо змінити цей світ на краще!

Від імені Головної Пластової Булави щиро вітаю вас із 105-ю річницею Пласту. Завзяття вам, творчості та енергії у важливі справі виховання гідних українців-патріотів!

БУДЬ ТІЄЮ ЗМІНОЮ, ЯКУ ХОЧЕШ БАЧИТИ У СВІТІ!

Сильно! Красно! Обережно! Бистро!

пл. сен. кер. Марта Кандюк-Кузьмович, Гр
Голова Головної Пластової Булави

ПРЕМІЯ

ІМ. СТЕПАНА ПАПА-ПУГАЧА

ЖУРНАЛ «ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ» ДОЛУЧАЄТЬСЯ ДО ЗАСНОВАНОЇ ПЛАСТОМ І ЗАКАРПАТСЬКОЮ АКАДЕМІЄЮ МИСТЕЦТВ ПРЕМІЇ НА НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ З НАГОДИ 100-ЛІТТЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ОДНОГО З ПРОВІДНИКІВ ПЛАСТУ НА ЗАКАРПАТТІ, АВТОРА «ПЛАСТОВОГО АЛЬМАНАХУ», ГРОМАДСЬКОГО ДІЯЧА, ЮРИСТА, СВЯЩЕНИКА СТЕПАНА ПАПА-ПУГАЧА. ЗАКЛИКАЄМО НАШИХ ЧИТАЧІВ ДОЛУЧАТИСЯ І НАДСИЛАТИ СВОЇ ДОСЛІДЖЕННЯ НА КОНКУРС!

ПОЛОЖЕННЯ

11 березня 2017 р.,

Ужгород, Закарпаття

Премія ім. Степана Папа-Пугача — разова премія для наукового дослідження, присвячена 100-літтю від дня народження Степана Папа-Пугача.

Адреси:

100kroktiv@gmail.com

88000, Андрій Ребрик

а\с 24 С, Ужгород, Закарпаття

З приміткою (темою):

«Премія ім. С. Папа-Пугача»

Термін розгляду: до 15 жовтня 2017 р.

Оголошення результатів: до 1 листопада 2017 р.

ЗАСНОВНИКИ:

1. Закарпатська Округа Пласту — НСОУ
2. Музей-архів пластового руху
3. Закарпатська академія мистецтв
4. Історичний проєкт «100 кроків»

ЗАВДАННЯ:

Дослідження (стаття, нарис, розвідка) з історії пластового, скавтського чи молодіжного руху на Закарпатті або суміжних (історичних) українських територіях (Словаччина, Угорщина, Польща, Румунія, Росія, Білорусь, Болгарія); мистецтвознавче дослідження про художні процеси, явища, особистості Закарпаття

ВИМОГИ:

1. Науковий, науково-популярний стиль, українською мовою
2. Обсяг: від 5000 символів, верхня межа — 2 вид. аркуші, бл. 80 тисяч символів (у порівнянні до 50 сторінок тексту А4) у друкованому чи електронному форматі doc, docx
3. Список джерел
4. Додатки (окремо, понад обсяг, можуть бути фото, копії документів, відео, матеріальні речі тощо)
5. Матеріал повинен містити новизну, бути унікальним, оригінальним
6. Термін подання — до 15 вересня 2017 р.
7. Заповнення попередньої заявки на сторінці в мережі: <http://100kroktiv.info>

СКЛАД ЖУРІ:

1. Микола Мушинка,
Закарпатська академія мистецтв
2. Наталія Ребрик,
Закарпатська академія мистецтв
3. Ольга Свідзинська,
Музей-архів пластового руху
4. Олександр Пагіря, історик

ПРЕМІЯ ДЛЯ ПЕРЕМОЖЦІВ:

1. 1000 грн. — 1-ий
2. По 500 грн. — 2 (два) другі
3. Публікація в науковому виданні Закарпатської академії мистецтв
4. Публікація в закордонному виданні «Дукля» (Словаччина)
5. Публікація в журналі «Пластовий шлях»
6. Участь з доповіддю у міжнародній конференції «Ерделівські читання» (Ужгород)

ДО 110-ЛІТТЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

ДРУГОГО НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА ЮРІЯ СТАРОСОЛЬСЬКОГО

28 лютого виповнилося 110 років від дня народження вченого-правника, члена УВО, активного громадського і пластового діяча, творчо обдарованої особистості Юрія Старосольського.
Яким він був — наш другий Начальний Пластун? Найкраще про це можуть розповісти його сучасники. Отож нижче публікуємо спомини двох із них — пл. сен. Терешки Шарко Бень, ПС, та пл. сен. Петра Содоля, ЛЧ. / Редакція

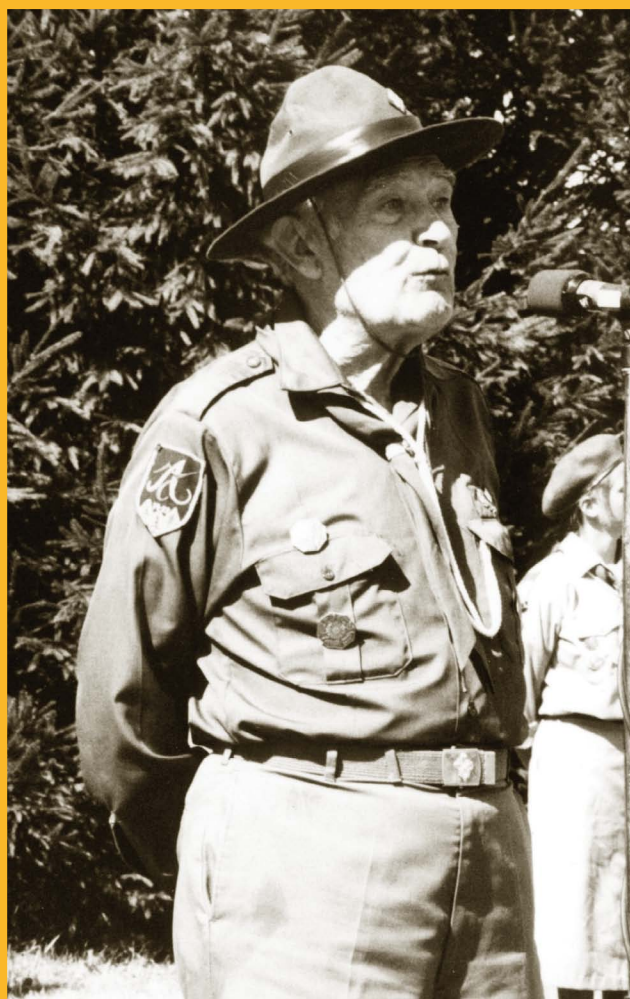
пл. сен. Богдан Тарнавський, пл. сен. Юрій Старосольський і пл. сен. Юрій Овчаренко під час Ювілейної зустрічі в Австралії, 1974—1975 р.

ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

**НАЧАЛЬНИЙ ПЛАСТУН
СТОЇТЬ НА ЧОЛІ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ
ЯК УСОБЛЕННЯ ЙОГО ІДЕЙНОЇ ТА УСТРОЄВОЇ ЄДНОСТІ,
ЙОГО БЕЗПЕРЕРВНОЇ ДІЇ І ТРАДИЦІЇ.
ВІН Є ІДЕЙНИМ ПРОВІДНИКОМ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ
ТА ЙОГО ПОЧЕСНИМ РЕПРЕЗЕНТАНТОМ.**

З «Грамоти про Начального Пластуна»

пл. сен. Ю. Старосольський, ЛЧ, промовляє під час ЮМПЗ на оселі «Пластова Січ». Грефтон, Канада, 1987 р.

ВІН ДАВАВ ДОБРИЙ ПРИКЛАД І ГІДНО РЕПРЕЗЕНТУВАВ ПЛАСТ

Юрій Старосольський був дуже популярним і шанованим серед пластунів ще від 1940-х років. Він промовляв на пластових зустрічах, з'їздах, брав жваву участь у дискусіях та ніколи не відмовлявся приїхати на табори чи сходини з гутітками.

Для мене як старшої пластунки гутірки Юрія Старосольського, а зокрема «Велика Гра», надавали напрям у власному житті. Потім я як виховниця з його думок черпала ідеї для гутірок з юнацтвом.

Найбільше мені запам'ятався виступ Юрія Старосольського на Пластовому Конгресі 1948 року. Тоді він говорив про ціль Пласту, його ідеологію та методу. Це була гутірка про життєву мандрівку пластуна. Це мало вели-

кий вплив на пластову молодь. Його статті на виховні теми, гутірки, книжка «Велика Гра» передавали виховні підстави і методу пластового виховання. Його «романтика» (пісня «Сіріли у сумерку») дуже підходила до чутливого характеру молодшої людини. Відчуття гармонії людини з природою мало великий вплив на мене особисто і на тисячі української молоді.

Коли ще Україна не була незалежною, найбільшим завданням діаспори було зберегти українську ідентичність, передати молодшому поколінню знання української культури і звичаїв, християнську віру й обряди. Тому треба було збирати, документувати і видавати друком матеріали на ці теми, щоб у відповідний час передати їх в Україну. Все це Ю. Старосольський активно робив довгими роками чи в наукових працях, чи у популярній українській та іншомовній пресі.

Як Начальний Пластун Ю. Старосольський відвідував країни, де був Пласт: станиці Америки, Канади, Європи, Австралії. Коли він повертався в Америку з Австралії під час Різдвяних свят, саме у час, коли в Україні сходить святвечірня зірка, він засвітив традиційну пластову «свічку» — символ духовної єдності діаспори з Україною.

Вся українська громада вважала Старосольського провідником Пласту. Своєю інтелегентністю і дипломатичною поведінкою він давав добрий приклад і гідно репрезентував Пласт. Він був членом багатьох українських організацій і часто залагоджував проблеми поміж ними.

Пошана, яку він мав серед громади, допомагала єднати українців у різних проєктах; оскільки тільки він міг об'єднувати різні групи, йому довірили очолити Комітет відзначення 1000-ліття християнства в Україні. Він був провідником, який притягав молодь та якого шанувала громада.

пл. сен. Терешка Шарко Бень, ПС

Була юнацькою впорядницею, кошовою, станичною, булавою юначок у ГПБ, коменданткою багатьох юнацьких таборів, мандрівних і лежцетарських таборів, вишкелів виховників

ВСЯ УКРАЇНЬСЬКА ГРОМАДА ВВАЖАЛА СТАРОСОЛЬСЬКОГО ПРОВІДНИКОМ ПЛАСТУ. СВОЄЮ ІНТЕЛІГЕНТНІСТЮ І ДИПЛОМАТИЧНОЮ ПОВЕДІНКОЮ ВІН ДАВАВ ДОБРИЙ ПРИКЛАД І ГІДНО РЕПРЕЗЕНТУВАВ ПЛАСТ.

пл. сен. Ю. Старосольський, ЛЧ, (у першому ряді другий ліворуч) під час ЮМПЗ в Канаді, 1978 р.

ВІН БУВ ЗАВЖДИ ГОТОВИЙ ДОПОМОГТИ ЧИ ПОРАДИТИ

Прізвище Старосольського я почув, коли став виховником юнаків і сам проводив вишколи виховників (1951—52 рр.). Тоді треба було прочитати книжку «Велика Гра», яка давала виховникам можливість зрозуміти суть українського Пласту. Про статус Ю. Старосольського у громаді я дізнався, аж коли сам став сеньйором. Пізніше я довідався, що Старосольський колись був членом УВО, багато разів нелегально переходив польсько-чехословацький кордон на Закарпатті.

На початку липня 1964 р. Юрій Старосольський у ролі журналіста-репортера нашого

курінного журналу приїхав відвідати нашу першу «Лісову Школу». Друг Юрій перебував на таборі приблизно півдня, відвідував заняття та розмовляв з кожним членом проводу та зі всіма разом під час дозвілля. Під час цих розмов виявилось, що він має великий досвід у плануванні та проведенні пластових таборів. Пізніше, 1973 р., уже як Начальний Пластун він несподівано приїхав на ЛШ ч. 10 і перебував на таборі весь другий тиждень. Старосольському було цікаво і приємно перебувати між пластунами серед природи. Кожного дня зранку він прилучався до одного з гуртків і проходив з ним всі заняття чи фізичні роботи. Учасники вишколу переконалися, що На-

чальний Пластун — це не є хтось недосяжний під хмарами, а досвідчений пластун, готовий допомогти чи порадити, готовий проходити таборову рутину разом із ними. Одного вечора при ватрі він розказав про те, як з'явилися його слова до пісні «Сіріли у сумерку».

Як Начального Пластуна Пласт делегував Юрія Старосольського до складу Комітету підготовки і проведення святкування тисячоліття Християнства в Україні. Представники інших українських організацій вибрали саме його головою цього комітету, що багато говорить про його статус у громаді.

Там, де появлявся Юрій Старосольський, всі відразу знали, що він Начальний Пластун. Його відвідини пластових організацій поза США і Канадою були для тих країн дуже бажані і позитивні. Мабуть, найбільш важливий вплив мали приватні розмови Начального Пластуна з провідниками Пласту різних рів-

Промовляє Начальний Пластун Юрій Старосольський.
Грефтон, 1987 р.

нів. Як член Скобиного Круга від самого початку його існування, тобто від 1973-го року, Юрій Старосольський був дуже активним учасником усіх конференцій Кадри Юнацьких Виховників, і це мало посередній вплив на виховання юнацтва.

Частиною діяльності Начального Пластуна було проведення церемоніалів іменування гетьманських скобів та вірлиць, вручення найвищих відзначень сеньйорам. Але це також була нагода спілкуватися з керівниками Пласту на крайовому та станичному рівнях. Ніхто тих розмов не протоколював, але вони допомагали поладити якесь непорозуміння або розв'язати якусь проблему. Начально-го Пластуна всі бачили як частину пластового проводу, який діє у співпраці з ГПБ.

пл. сен. Петро Содоль, ЛЧ

Від 1972 до 1991 виконував такі діловодства у Пласті: зв'язковий юнаків, головний булавний юнаків в ГПБ, член і голова ГПРади. Весь цей час був організаційним референтом «Лісової Школи»

Юрій Старосольський
8/V. 76

пл. сен. Юрій Старосольський, пл. сен. Василь Янішевський та
пл. сен. о. Богдан Смик на оселі «Пластова Січ». Грефтон, 1987 р.

ВИЙШЛА НОВА КНИГА ПРО ІСТОРІЮ ПЛАСТУ

Врешті дочекалися! Пошта принесла книжку, на яку я і багато інших пластунів чекали довгими десятиліттями — «PLAST: Ukrainian Scouting, A Unique Story». Зовні книга виглядає дуже гарно: чепурна, професійно приготована. Всередині безліч прецікавих світлин та ілюстрацій, зокрема з перших років існування пластової організації. Але написана вона англійською мовою...

Чому ж воно так? Для кого ж ця книга написана? Для тих канадських українців, які вже української мови не знають? А що тоді буде служити українцям з Аргентини, які вже знають лиш еспанську? А для українців з Німеччини чи Австрії? А для українців з Польщі? А що для українців з України?

Щось тут не в порядку. Може, треба було видати версії «Історії Українського Скавтіну-Пласту» різними мовами світу, щоб познайомити не-українців з нашим українським скавтіном — для пропаганди нашої унікальної організації молоді? Але ж в першу чергу нам треба випустити в світ історію Пласту українською мовою; історію, яка б була спільною для всіх пластунів і в Канаді, і в США, і в Аргентині, і в Австралії, і в Німеччині, і в Польщі, і в інших країнах світу, але в першу чергу — в Україні.

Бо говорити, що в діаспорі «по-українськи наші діти й так читати не будуть» — то не зовсім правда: одні будуть, а інші не будуть. Все ж таки є ще в новацтві і в юнацтві такі, що говорять, розуміють і читають по-українськи. А що вже й казати про українських дітей в Україні? Чи й вони можуть мати доступ до «Історії Українського Пласту» тільки англійською мовою? Це, на мою скромну думку, зовсім нелогічно.

А якщо й є наші діти, пластунів, які не будуть (чи не вміють) читати по-українськи, то чия це вина, хто спричинив такий стан справ? Чи не є це частково й наша вина? Ми ж бо мали передати нашим дітям відчуття, що українська мова — це їхня мова, яку вони повинні б знати й вживати.

Ось, наприклад, розповідав мені внук, що на «Золотій Булаві» учасникам сказали на початку табору, що точкування буде, серед іншого, за вживання української мови. Вони це зрозуміли, і їм більше не треба було звертати на це увагу, бо відразу всі почали розмовляти українською.

Ми видаємо багато грошей, сили й праці на пластові оселі, щоб наші діти мали де перебувати свої літні чи зимові вакації в українському товаристві своїх ровесників. Ми закупаємо для них пластові доми й домівки. Ми купуємо їм спортові

строї, пластові однострої, виряд. Ми не заощаджуємо грошей на наших дітях, даємо їм все, що можемо, щоб їм було добре і щоб вони нам вирости «на славу».

Чи ж нема у нас фінансових і людських засобів, щоб видавати для цих дітей українськомовні журнали, книжки, підручники, брошури, всілякі друковані матеріали, з яких вони могли б стільки корисного навчитися? Маючи такі видання, діти зможуть їх читати. Рівночасно, знаючи мову, зможуть спілкуватись із товаришами-пластунами українською мовою електронно. Пластунів різних країн зможуть спілкуватись українською і зробити її для себе «глобальною мовою». Якби ми протягом останніх 70 чи 80 років присвячували були більше уваги друкованому українському слову для наших дітей, то тепер ніхто не вважав би, що «нашідіти такнебудутьчитати по-українському».

Ми ж хочемо виховати нашу молодь в українській ідентичності, тож не відбираймо їй її етнічної спадщини. Наші діти й внуки мають право знати і вживати українську мову. Думаю, нам треба серйозно задуматись над цією справою і присвятити їй набагато більше уваги, мозольної праці і відповідних фінансових і людських засобів. Нам треба плекати мовну спадщину наших нащадків. Тому нам сьогодні потрібно:

* відновити ті журнали, які колись видавав Пласт: «Юнак» для юнаків, а «Готуйсь» для новаків, очевидно, українською мовою. Видавати їх систематично і наповнювати їх не лиш «хронікою пластового життя», а й цікавими матеріалами з пластування, з природи, з науки-техніки, з історії, а також оповіданнями, цікавими пригодами, фантазією, загадками, гумором — всім, що може бути цікавим для нашої молоді;

* для новацтва і юнацтва видавати книжки чи книжечки, знову ж, із пластового знання, українознавства, науки-техніки, а також повісті й оповідання, співаники, підручники тощо;

* для УСП і УПС, для української громади видавати книжки про Пласт, починаючи з україномовної Історії Пласту, а також про ідеологічні підстави Пласту.

Не буде легко це все zorganizувати, не буде легко знайти на це відповідні фонди і фахівців, які могли б все це робити на високому рівні. Але розпочати цю працю слід вже зараз, бо потреба величезна.

А користі з тих починів будуть дуже значні: для нашої молоді, для цілого Пласту і для українського народу взагалі. / Старий Вовк

ПЛАСТ – СТИЛЬ ЖИТТЯ ЧИ ПРОВАЙДЕР ПОСЛУГ?

СТ. ПЛ. ДМИТРО КОЛЕСНИК, СМ

В Україні Пласт з кожним роком дедалі більше конкурує за дітей та підлітків з «альтернативними школами», «академіями», курсами, тренінговими програмами, літніми таборами тощо. Серед батьків новацтва та юнацтва поширене сприйняття Пласту як одного з десятків середовищ, які розвивають дитину. 2 години на Пласт, 2 години на басейн, 5 годин на англійську, влітку — мовний табір. Іноді можна почути від юнацтва: «Цього року беру від Пласту відпустку, бо готуюся до іспитів» або ж від батьків: «Влітку у пластовий табір поїдеш залежно від своєї поведінки чи результатів іспиту». У країнах діаспори доля Пласту у тижневому і навіть річному графіках дитини ще менша.

Таке сприйняття Пласту цілком логічне. Пласт не може замінити ані уроків з плавання, ані вивчення іноземної мови, як і не підготує до іспитів. Але якщо взяти основне, що виховує Пласт, — патріотизм, відповідальне громадянство, провідництво, здоровий спосіб життя, — то тут ми також не єдині і не завжди найкращі.

Попри всю унікальність пластової методики, такий стан для нашої організації є викликом, який я особисто в Україні відчуваю з кожним роком дедалі більше. Природно, що у насиченому різноманітними освітніми можливостями суспільстві важко усвідомити унікальність і потребу гри «на многії літа», якою є Пласт. Результати виховання особистості у Пласті не завжди помітні через 3 чи 4 роки, не кажучи вже про рік чи декілька місяців. Та й жодного сертифікату Пласт не видає по закінченні ані новакування, ані юнакування. Натомість, для прикладу, уявну «школу лідерства» можна в Україні пройти за кілька місяців або ж за рік і отримати сертифікат чи диплом з чітким переліком набутих знань і навичок. При цьому Пласт також декларує, що виховує провідників суспільства, і зацікавлені батьки про це знають. Але для батьків та самих підлітків стоїть вибір між Пластом і іншими «провайдерами». В результаті цей вибір робиться не лише на основі якості, а й зважаючи

на десяток інших критеріїв: авторитет у суспільстві, популярність, думка друзів, форми роботи, якість обладнання і приміщень, вартість, частота відвідувань, частота залучення батьків, сучасність методик і засобів, кваліфікація інструкторів та виховників тощо.

Така ситуація не лише в Україні. Світовий скавтінг також змушений реагувати на цей виклик: постійне оновлення т. зв. «молодіжної програми» у скавтіngu останні 8 років є основною темою всіх міжнародних зустрічей, конференцій і зборів. Скавтінг у Західній Європі переживає зараз кризу росту, натомість активний ріст відбувається на нових «ринках», переважно в Азії, де поле освітніх послуг для молоді ще не є заповнене на 100 відсотків.

Якщо повернутися до України і подумати, за якими критеріями Пласт в очах батьків і молоді програє найчастіше, то це будуть, на мою думку, такі: 1) якість приміщень, 2) наявність обладнання і сучасних технологій, 3) використання сучасних цікавих методик і засобів роботи, 4) кваліфікація інструкторів і виховників. Світовий скавтінг з цього переліку може сміливо викреслювати перші два пункти, а над 3-м і 4-м систематично працює.

Що ж дозволяє Пласту триматися на плаву в Україні і навіть рости чисельно на 7-10 відсотків щороку? Як на мене, в першу чергу це бренд організації, яка виховує патріотів і відповідальних громадян України, працюючи з дітьми всіх вікових категорій. Думаю, саме тому ми побачили активний ріст Пласту в Харкові, де саме під такими гаслами у 2015 році група добровольців почала інформаційну кампанію, і на початку 2017 року Пласт там нараховує рекордну за всю історію кількість членів — близько 100 осіб. Так, ця кількість є мізерною для міста-мільйонника, але далі буде. Є також приклади серед діаспори: після Майдану і російської агресії на хвилі патріотизму зріс осередок у Відні.

Якщо все ж говорити про план-мінімум, то, на мій погляд, Пласт спроможний стати лі-

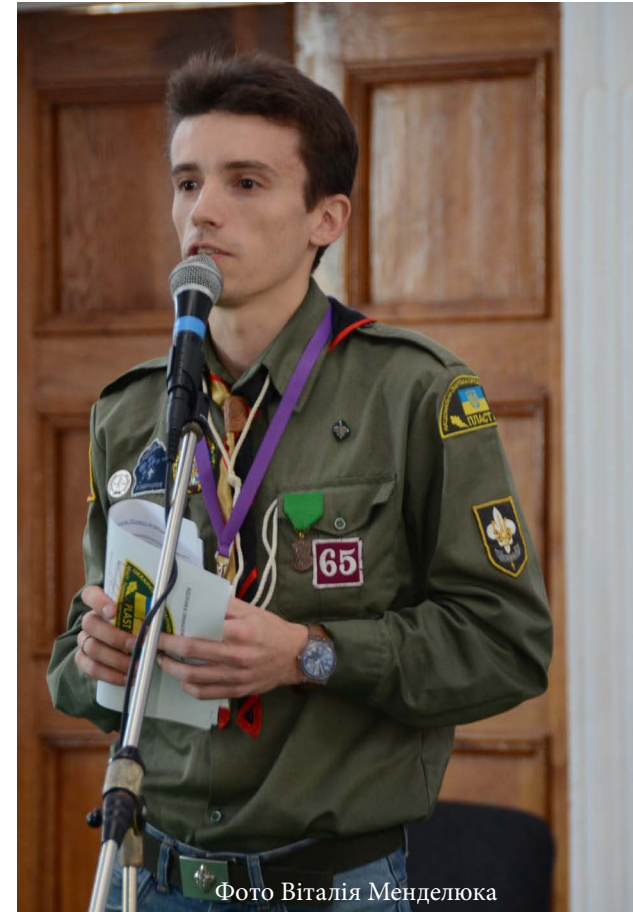

Фото Віталія Менделюка

— ” —

**АЛЕ ХВИЛЯ ПАТРІОТИЗМУ
РАНО ЧИ ПІЗНО СПАДАЄ,
ТОМУ НАМ ПОТРІБНО
БІЛЬШЕ ДУМАТИ, ЯКИМ Є
НАШЕ МІСЦЕ НА ПОЛІ
ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДЛЯ
МОЛОДІ І В ЯКИХ
НАПРЯМКАХ НАМ ПОТРІБНО
НАЙБІЛЬШЕ ПРАЦЮВАТИ.
ПРИ ЦЬОМУ ЦЕ ПЛАН-
МІНІМУМ, ОСКІЛЬКИ ПІСЛЯ
МАЙДАНУ Є І НАБАГАТО
ВИЩІ ЗАПИТИ ДО ПЛАСТУ —
МАЙЖЕ ДОСЛІВНО «ВЗЯТИ
ВЛАДУ У СВОЇ РУКИ»**

дером неформальної освіти для молоді, працюючи над вихованням патріотизму, відповідального громадянства, провідництва, здорового способу життя.

Неформальна освіта є в світовому тренді, і гравців на полі стає дедалі більше, різної якості і з різними цілями. Ми маємо певні успіхи у

вихованні вищезгаданих якостей і компетенцій, але важливо також ці успіхи доносити до аудиторії зрозумілими словами. Пластуни мають відповідним чином комунікувати з суспільством, ототожнювати себе з відповідними понятійними сферами. Для прикладу, всі наші виховники, які пройшли відповідні вишколи, фактично є спеціалістами з неформальної освіти (або ж у вужчому значенні — з громадянської освіти), менторами з лідерства, наставниками... Чи кожен виховник себе саме так сприймає? Навряд.

Для Пласту вже недостатньо наголошувати на добровільності громадської організації чи навіть руху. «Велика гра» — це добре ідейне пояснення методики, «стиль життя» — занадто широко, щоб оцінити перевагу тут і зараз. Для зовнішнього позиціонування Пластові варто представляти себе лідером неформальної освіти для молоді в Україні.

Це назовні. А що всередині? Тут нам потрібно якнайбільше працювати з уже згаданими викликами: використанням сучасних цікавих форм і засобів роботи, кваліфікацією інструкторів і виховників, матеріальним забезпеченням виховної роботи. Кожному з них можна і варто присвятити окрему статтю, конференцію, може, навіть кількарічну стратегію.

Перш за все має бути змінений підхід до самосприйняття Пласту, пластуна. Це не якісь ідейні і далекі від практики поняття. Насправді, якщо ми себе сприйматимемо провайдером чи, щобільше, лідером неформальної освіти, то це означає, що ми надаємо освітні послуги, а значить, постає питання якості цих послуг. Діти та їхні батьки фактично є нашим клієнтами. Звичайно, ми не будемо їх так називати і так до них звертатися, але з точки зору відносин, які склалися зараз у суспільстві, це саме так і є. Клієнти мають вибір (адже Пласт не є єдиним на «ринку»), і навіть коли обирають серед інших нас, очікують певного набору і якості послуг. На даний момент Пласт спроможний надати ці послуги більш-менш якісно обмеженій кількості клієнтів (у великих містах фактично є черги на вступ до Пласту для новацтва і юнацтва).

При цьому запит є набагато більший за очевидні цифри, бо шукачів послуг у сфері громадянського виховання, виховання патріотизму є не сотні, а сотні тисяч. І завдання Пласту — дати цим сотням тисяч можливість знайти саме Пласт, показати себе якісним провайдером і саме таким чином відповісти на постмайданні очікування українського суспільства.

У ТЕРНОПОЛІ ОСВЯТИЛИ СВЯЩЕНИЧІ РИЗИ З ПЛАСТОВИМИ СИМВОЛАМИ

ст. пл. Володимир Сокирко, ОХ

Велична подія у житті пластової родини Тернопілля та Пласту загалом відбулася 26 лютого 2017 року. Цього дня в Архикафедральному Соборі Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці м. Тернополя отець Ярослав Шевчук, член пластового куреня «Орден Хрестоносців», освятив священничі ризи та літургійний набір для отців, які служитимуть на пластових заходах або є капеланами Пласту. Їх придбала Тернопільська округа Пласту.

Раніше вже було виготовлено два фелони з пластовими символами. Ось що про них розповів голова Окружної пластової старшини пл. сен. Сергій Юзик, СМ: «Серед фелонів перший був зафондований «Сіроманцями» та пошитий для нашого побратима по куреню пл. сен. о. Елевтерія Геншляка, ЧСВВ. Освячений у курінному колі. Фелон кремового кольору з гаптованими синіми хрестами та біло-золотими пластовими лілейками. З нагоди 25-ліття пластового капеланства пл. сен. отця-мітрата Андрія Говери, ОХ, пластуни станиці Тернопіль спрезентували йому ризи в день 50-ліття. Ризи було освячено на традиційній «пластовій» Службі Божій. Фелон кремового кольору з біло-золотими лілейками; елементи пластової символіки гаптовано золотими нитками. Треті ризи призначені для капелана станиці Тернопіль. Фелон світло-кремового кольору з зеленими вставками, на яких гаптовано пластові символи, а також зеленими хрестами та біло-золотими лілейками. Ризи зберігатимуться в офіційного капелана станиці ст. пл. о. Ярослава Шевчука, ОХ, а за потреби передаватимуться іншим священикам, які будуть служити на пластових таборах, зустрічах чи вишколах».

Загалом освятили не лише ризи, а також і Євхаристійний набір (чашу, дискос, зіздицю, воз-дух, копіє та ложицю, покрівці, кадило) та напре-стольне Євангеліє.

Сьогодні близько сорока священиків активно пластують і крок за кроком розвивають капеланську службу, а є ще чимало вихованців та приятелів організації. У Тернополі існує традиція служіння Святої Літургії для пластунів кожної останньої неділі місяця. На це Богослужіння приходять батьки, друзі пластунів. Капелани проводять різні тематичні зустрічі з молоддю, реколекції, беруть участь у найрізноманітніших заходах, втілюють різні проекти для духовного розвитку новацтва та юнацтва. Зокрема, зараз перебуває на стадії редагування «Молитовник пластуна» — посібник, у якому зібрано пластові молитви, богослужбові тексти, подано описи церемоніальних посвячення прапора та передання Вифлеємського вогню миру. Є також ідея створити методичний посібник для виховників. Таким чином станиця старається підтримувати добрі давні традиції, адже Пласт завжди сприяв духовному та патріотичному вихованню української молоді.

«Під час участі у скавтських зустрічах чи таборах часто доводилось бачити, що їхні капелани мають спеціальні ризи, на яких окрім традиційних містяться і скавтські символи. Звідси і виникла ідея розробити «пластовий» фелон. Ініція-

тори звернулися до церковного керівництва з цією пропозицією. Священики радо зустріли таку ідею, порадили, як це зробити відповідно до церковних правил. Ми довго вивчали і досліджували всі важливі моменти створення таких унікальних речей, обговорювали барви, оскільки у Східній традиції кожен колір має своє значення. Окрім барв ми підібрали і зразки поєднання церковної та пластової символіки. Згодом я розробив декілька ескізів, і їх ми віддали на погодження церковній владі», — розповів Сергій Юзик.

Пласт є організацією, яка сприяє розвитку та утвердженню особистості дитини, її духовних, християнських та національно-патріотичних цінностей. Пластове гасло «Бог і Україна» стало життєвим дороговказом для тисяч українців та українок, справжньої національної еліти.

“

Належну увагу слід приділяти питанню духовного виховання молоді, що є основою виховання справжнього громадянина-патріота, пам'ятаючи заповіт Митрополита Андрея Шептицького: «Найважливіша справа для Церкви, народу і родин — це щоб діти були добре виховані. Коли людина від дитинства навчиться заховувати Божі святі заповіді, дбати про Божу благодать, стерегтися гріха, то і в житті буде добрим, совісним, правдивим християнином та принесе родичам, Церкві, Батьківщині потіху і славу, буде з користю працювати для Бога і ближніх».

”

Чин освячення здійснює о. Ярослав Шевчук

Отець Ярослав Шевчук з побратимами із куреня «Орден Хрестоносців» після освячення священничих риз

Фото Сергія Юзика

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ «КАРПАТСЬКИХ ОРЛІВ»

пл. сен. Нестор Яворський, КО

У нашій громаді багато було відзначено річниць, але жодна не досягла таких висот і не відзначалася такою значущістю, як Золотий ювілей «Карпатських Орлів».

Австралійська висока комісія в Лондоні визнала захід однією з провідних міжнародних подій року.

Лідер опозиції штату Вікторія достойний Метью Гай зі свого боку привітав шістьох старших пластунів, які прилетіли з України для участі в урочистостях. «Протягом останніх 50 років ключова роль «Карпатських Орлів» в українській спільноті полягала в тому, — сказав він, — що вони навчали молодих людей ідейним основам української громади, прищеплювали їм гордість за свою спадщину і при тому допомагали їм бути взірцевими громадянами».

140 гостей заповнило вщерть Катедральну залю в Північному Мельбурні. Серед них було немало відвідувачів з інших штатів та країн. Посол України в Австралії п. Микола Кулініч, почесний консул п. Валерій Ботте, голова Союзу Українських Організацій Австралії п. Стефан Романів, голова Крайової Пластової Старшини пл. сен. Пилип Ботте, станичний Пласту у Вікторії пл. сен. Ярема Полатайко та курінний пластового куреня «Брати Мовглі» пл. сен. Віктор Зубенко виступили з привітаннями на адресу «Карпатських Орлів», підкресливши, що члени куреня відзначилися у Пласті та в українській спільноті відданим служінням та творчим проводом.

Після офіційної частини в прекрасній художній програмі виступили загально улюблена співачка Олександра Важненко, таланови-

Присутні, відчувши себе учасниками веселого й симпатичного свята, позитивно висловлювалися про гарну й успішну організацію вечора. Відновлювалися знайомства; друзі, які з різних причин довго не бачилися, разом згадували золоте пластове й громадське минуле.

Треба згадати й початки: заснування «Карпатських Орлів», яке було приводом для свята. Ця історія сягає 1957—58 років, коли чотири юнаки з гуртка «Орли» перейшли в ряди старших пластунів і створили самостійний гурток під назвою «Карпатські Орли». У 1966 році до нього приєдналося ще вісім пластунів, які з юнацтва перейшли в старше пластунство, гурток став куренем. У 1967 році чотири старших члени перейшли до сеньйорату.

1969 року один із членів куреня, Володимир Магальяс, був призваний на військову службу і служив у збройних силах Австралії до закінчення В'єтнамської війни. За довголітню працю в Пласті п'ять членів «Карпатських Орлів» одержали відзначення св. Юрія в сріблї.

2001 року Головна Пластова Булава затвердила «Карпатських Орлів» 43-ім куренем УПС. В січні 2016-го десятеро старших пластунів зі Львова внесли заявки на членство в «Карпатських Орлах» і прийняті в ряди куреня.

Учасники урочистостей — шестеро старших пластунів з України

На завершення свята — пластова іскра

тий скрипаль Маркіян Мельниченко у фортепіанному супроводі акомпаніаторки Оксани Менцінської-Мельниченко та широко визнана співачка-бандуристка Лариса Ковальчук. Усіх виконавців було винагороджено заслуженими тривалими оваціями.

БІЛЯ ЮВІЛЕЙНОГО ТОРТА — ПРЕДСТАВНИКИ МОЛОДШОГО І СТАРШОГО ПОКОЛІНЬ «КАРПАТСЬКИХ ОРЛІВ»

ЯК НАРОДЖУЮТЬСЯ «ШАНХАЙСЬКІ ДРАКОНИ»

ст. пл. Юля Куманська, А

*Всі ці люди ще не знають, хто вступив до гри,
Хто ходив поруч із ними та тримався до пори.
Девіз ходи твоєї: краще не чіпай.
Леді, джентльмени, перед вами — самурай!*

З пісні «Банзай» ТНМК

Насправді ніякий не самурай, бо самураї — в Японії, але нехай. Ми вступаємо в гру, у Велику Гру, бо нашого цвіту по цілому світу (і в Китаї теж).

Українці здавна відомі своєю активною життєвою позицією: де б ми не з'являлися, завжди об'єднуємося, організовуємо школу, гурток чи хоча б хор при церкві, ще й заразом церкву. Такі ми люди — не сидиться. І коли вітер змін несе нас кудись далеко, нічого не міняється, бо лише одна країна — Україна, вона дім, вона любов, і туди прагне серце з душею, тож всюди ми прагнемо створити собі маленьку Україну.

Одного дня кілька активних мам шанхайської української громади почали шукати можливостей організувати пластовий осередок на китайських теренах. Так ми й зібралися. Збиралися, щоправда, довго, бо не так просто синхронізувати десяток дітей у 25-мільйонному місті. І ще поки у нас мало що відбулося, ми мало часу провели разом, проте вже можна сказати: «Шанхайські дракони» — це десять різних, але палких майбутніх пластунів, які запалили свою іскру об Пластовий вогонь. Попереду стільки всього цікавого, а позаду лише двоє сходинок і постійні перемовини в місцевій соціальній мережі Вічати. Кожен отримав свій бланк «відзнаки прихильника», взяв участь в обговоренні кольорів пластової хустинки і планів на майбутнє літо. Перші сходинок, як у будь-кого, відбулися в іграх, співі, знайомстві і балачках, говорили про перших пластунів, про минуле, про героїзм, про мандрівки і здобутки сучасних учасників організації. А на других сходах писали писанки.

Скоро День Пласту, Великдень, ми знову зустрінемося, щоб побути разом, здобути якісь нові вміння і дізнатися чогось нового на шляху до іменування прихильником. І хоча насправді ще немає про що писати, ми зробили основне — стали першими пластунами на гостинній китайській землі. Дара і Ярина, Катруся та Ярослав, Оля та Алек, Микита, Софійка, Марко з Оленкою, — ось такі ми поки що. Кожен — зі своїми мріями, але разом зі спільними планами. Бо уже шукаємо можливості влітку відвідати табір в Україні.

Нам трохи важко: важко зібратися, важко змінити графік і перемістити усі свої гуртки та додаткові заняття, доїхати, дотягтися і, врешті, сісти, важко придумати, як швидше привезти з України однострій, «Життя в Пласті» чи скачати правильник УПЮ, проте це ніщо у порівнянні із задоволенням спільного чину, спільної праці і дружньої атмосфери, яка буває лише в Пласті.

Побажайте нам успіхів, пригод та впертості — і чекайте наступних повідомлень від новонароджених «Шанхайських драконів».

А ОТ ЩО ПРО НАШ СТАРТ ГОВОРЯТЬ САМІ «ДРАКОНЧИКИ»

“

Минулого літа мені пощастило приєднатися до мандрівного пластового табору. Незважаючи на важкий наплічник і мокрі черевики, це була моя найкраща подорож. Я потоваришувала з цікавими людьми і маю багато гарних спогадів про наші пригоди. Мені захотілось, аби в Шанхаї також був Пласт, адже у нас немало молоді. Кілька українських родин з Шанхаю та Пінху зібралися і створили пластовий осередок.

Перша збірка відбулася 4 березня. Ми зустрілися в парку і підписали «відзнаки пластунів прихильників». Старша пластунка Юля Куманська провела перші сходинок. Нас зібралось десятеро прихильниць та прихильників різного віку. Юля розповіла про історію Пласту, його цілі та пластові звичаї. Пізніше ми вибрали назву для нашого гуртка і кольори хустини. 26 березня ми писали писанки, а зараз готуємось до святкування Великодня і Дня Пласту. Сподіваюсь, що цього року ми проведемо ще багато гарних подій і залучимо нових прихильників. Дуже мрію про літо, щоб знову поїхати на пластовий табір. Дара Лесняк

”

“

Ще у п'ять років я вперше потрапила на пташачий табір у Яремчі з мамою, бо мама — пластунка. Потім ми були ще на одному таборі «Плем'я індіанців», а в 2014 поїхали на музичний табір «На крилах пісні», де коменданткою була сестричка Оксана Яблонська. І тепер ми організували гурток, що мені дуже подобається. Збираємось на сходинок, граємо в ігри, а влітку я планую їхати в табір, вперше як юначка. Сподіваюся таборувати зі старими та новими друзями. Олена Буторвич

”

“

Був на пластових сходах, сподіваюся влітку зустріти друзів на таборі. Мама сказала, що на таборі треба хоч трохи вміти готувати, тепер вчуся. Пластувати — це цікаво! Марко Буторвич

На перших сходах я відчула, що маю стати сильнішою та ефективнішою, є до чого прагнути. Софія Тризуб-Кук

Очікую частих виходів на природу і допоможу їй. Катерина Гедзь

”

ФОТО НАТАЛІЇ КІРЗИК ТА ОКСАНИ ЛЕСНЯК

«ПЛАНЕТА ПТАШАЧИХ МРІЙ» — ЦЕ ЛИШ ПОЧАТОК

ПЛ. СЕН. ХРИСТИНА ВОРОБІЙ, ПС

Майже десять років тому зародився в Україні рух пташат — наймолодших пластунів віком до шести-семи років. Їхні батьки, переважно колишні чи дійсні члени Пласту, вирішили долучити своїх дітей до організації, в якій виросли самі, яка формувала їхній світогляд, подарувала вірних друзів і дала необхідні для життя навички. Таке рішення було спричинене ще й тим, що Пласт у своїй виховній ідеології має принципи, які батьки пташаток вважали головними у вихованні своїх дітей, культивували в своїх сім'ях.

Спершу пташаток було обмаль: майже непомітно було на станичному вимарші з нагоди Першої пластової Присяги, як декілька діток у вишиванках, з батьками за ручку, з біленькими хустинками на шиях дріботять ніжками, зацікавлено й здивовано роззираючись навсбіч. Однак вже за декілька років пташачий гурт збільшився настільки, що зараз уже важко не помітити ватагу веселої та гомінкої дітвори, яка щебече без угаву, тріпотить крильцями, в якій кожне пташатко цілком вважає себе пластуном, відвідує регулярні сходи, щорічно таборує та бере участь у всіх станичних акціях.

Оскільки досвіду накопичилося вже чимало, настав час і потреба передавати його тим, хто хоче і чується в силі працювати з найменшими пластунами. Перший в Україні вишкіл виховників пташат «Планета пташачих мрій» відбувся 3—5 березня 2017 року у м. Львів під орудою пл. сен. Софії Нагірної, Л, та об'єднав 15 учасників з Жидачева, Києва, Сум, Дніпра та Львова. Принагідно дякуємо нашим невтомним та творчим інструкторам, які читали гутірки та займалися забезпеченням: Христина Ковтун, Наталія Смуток, Надія Цюра, Христина Воробій, Тарас Полихата та Оксана Гривул. Майбутні виховники отримали необхідні знання про те, яке місце займають пташата в структурі Пласту і як виник та поширювався цей рух, обговорили загальні особливості програми пташат, докладно розглянули елементи сходи, дізналися про досвід організації і проведення пташачих таборів.

Учасники вишколу мали нагоду цілком поринути в атмосферу пташат, відчути себе дитиною, яка щойно починає свою стежинку у Великій Грі. Вони на клич «Пташата, де ви є?» збігалися на збірку в колі, відповідаючи: «Ми тут, недалечко, сидимо в гніздечку!», вивчили гімн та ранішню й вечірню молитви пташаток. Напевне, для кожного з учасників було надзвичайно трепетно й захоплююче заново відчути себе дитиною в колі друзів, з якими так цікаво бавитися в ігри, співати пісень, майструвати, слухати казку та грати роль в театрі.

Окрему увагу інструктори вишколу приділили надзвичайно важливій ролі батьків у пташатах. В інших уладах дитина чи підліток можуть самі прийняти рішення піти до Пласту. Пташатка — це діти дошкільного віку, відповідно, участь дитини повністю залежить від рішення батьків, від їхньої організованості, активності, а найголовніше — від бажання. Зазвичай, виховники пташат — це батьки дошкільнят, ці діти найбільше потребують уваги та турботи. Виховникові вкрай складно проводити заняття самотужки, маючи ще й свою дитину. Відповідно, важливо розподілити точки програми між декількома батьками, залучити якомога більше сімей до попередньої підготовки матеріалів та проведення занять. Отже, бути татом чи мамою пташати — це не лише привести й забрати дитину зі сходи чи акції. Потрібно виділяти час, аби приготувати свою частину програми чи зробити заготовки до майстерки, залишитися на сходинах, разом з дітьми брати участь у всіх заняттях, врешті, спланувати відпустку і поїхати з пташатком на табір. Специфіка пташат в тому, що вони невід'ємні від дорослих, пояснити це батькам дитини — одне з важливих завдань виховника пташат.

Коли планували вишкіл, то хотілося насамперед поділитися досвідом з учасниками, дати їм якнайбільше знань та інструментів, показати багато можливостей та застерегти від неприємних моментів. Однак за час вишколу вдалося більше, ніж передбачали: ми не лише передали свій досвід, а й самі отримали натомість неймовірний позитив від спілкування з учасниками, від їхнього запалу, бажання працювати, розмаїття ідей та запланованих проєктів.

Для учасників вишкіл ще не завершений, оскільки триває праця над кореспонденційними завданнями. Маємо сподівання, що «Планета пташачих мрій» — це лиш початок, за яким буде ще багато цікавих, натхненних та інформативних вишкілів.

Фото Олі Подгорнової

«Планета пташачих мрій» — незабутній початок, а далі — багато цікавих вишкілів та натхненної праці

ЮВІЛЕЙНА ЗУСТРІЧ З НАГОДИ 105-ЛІТТЯ ПЛАСТУ ВІДБУЛАСЯ НА «СОКОЛІ» В АВСТРАЛІЇ

пл. сен. Лариса Радіон

Ювілейна Міжкрайова Зустріч з нагоди 105-ліття Пласту відбулася від 26 грудня 2016 до 3 січня 2017 року. Пластуни Австралії вже традиційно з'їжджаються щорічно, щоб відзначити цю річницю. Зустріч, організована Крайовою Пластовою Старшиною Австралії та станицею Вікторія, відбулася на пластовій оселі «Сокол», яка розташована за півтори години їзди на південний захід від Мельборна.

ДО КОМАНДИ ТАБОРУ НАЛЕЖАЛИ:

комендант пл. сен. Орест Попович, ЛЧ;
бунчужний пл. сен. Богдан Миرونюк, ЧМ;
писар пл. сен. Мирослава Івасик, СВ;
інтендант Петро Мілинович;
скарбники пл. сен. Роман Берник та
пл. сен. Зіна Герчанівська, ЧХ;

перша допомога пл. сен. Оля Венгринович, ЧХ,
пл. сен. Маруся Ростек;

служба безпеки:

Володимир Герчанівський,
пл. сен. Маркіян Ляхович,
ст. пл. Адріян Миرونюк, ЧМ,
пл. сен. Лукан Миرونюк, ЧМ,
ст.пл. Оріон Миرونюк, ЧМ;

служба допомоги

пл. сен. Алекс Слота, КО, пл. сен. Лариса Радіон, ЧХ;

комендант Пташенят пл. сен. Наталка Баркер, ЧХ;
комендант УПН ст. пл. Таїса Попович, ЧХ;
комендант УПЮ ст. пл. скоб Дам'ян Павлишин;
комендант «Татівки» пл. сен. Тереса Ляхович, ЧХ.

Булави зорганізували цікаві програми для всіх підтаборів. Пташенята співали, майстрували, читали книжки та ловили раків. Новаки

відвідали парк Отвей Флай та працювали над вмілостями «Дослідник планет» та «Кухар в природі». Юнаки мандрували та займалися різними заняттями на тему «Олімпійські ігри». Старші пластуни, сеньйори та батьки також мали свою програму — мандрували, їздили на екскурсії та навіть ліпили вареники!

1 січня на відкритий день зібралося понад 350 пластунів, батьків та гостей. Ранком Владика Петро Стасюк вперше відправив Службу Божу в перебудованій каплиці на «Соколі» та благословив нові ікони, які подарували сім'ї Жиланів та Фуриків. Програма також включала святочний обід (Ялинку), дефіляду та ватру.

На запрошення Крайової Пластової Старшини Австралії та станиці Вікторія у Ювілейній зустрічі взяли участь виховники з України

та Аргентини. Всі кандидати були вибрані згідно з конкурсом та відбули інтерв'ю, що мало перевірити їхній рівень. На таборі виховники ділилися досвідом і енергією та навчили учасників нових ігор, пісень, пластових традицій.

Фінансову підтримку програмі обміну надали фундація «Карпати» та кооператива «Дністер». За організаційні та фінансові питання відповідали КПС, станиці Вікторія та Сідней. З отриманням віз допомагав пл. сен. Пилип Ботте, ЛЧ. Проводили екскурсії та гостинно приймали учасників програми родини Поповичів, Когутів-Кметів, Левкутів, Давидів, Даниляків, Івасиків, Ботте, Миرونюків, Ростеків, Люльків, Манчестерів, Василиків. Дякуємо щиро всім, хто долучився!

Пластуни з України та Аргентини мандрують

Новацтво

Збірка сеньйорів

Підтабір пташенят

Цього року в юнацькому таборі брали участь юнаки і юначки з Вікторії, Нової Південної Валії, Квінсленду та Південної Австралії, а члени булави були з Австралії, Аргентини та України. Цей склад учасників відображав різноманітність та міжнародність нашої цьогорічної ЮМПЗ.

Темою табору були Олімпійські ігри. Учасники організували пишну церемонію відкриття, а на завершення — емоційно напружену церемонію закриття. Поміж тим підтабори змагалися в конкурсах, виявляючи силу, спритність та кмітливість. Змаги включали спортивне орієнтування, складання віршів та навіть синхронне плавання. Особливо виснажливими протягом табору були фізичні змагання, організовані Павлом Бучмою, під час яких юначки і юнаки бігали, плавали, ходили, відтискалися та присідали.

Окрім олімпійських конкурсів юнаки і юначки дізнавалися історію мельборнських Олімпійських ігор 1956 року і про життя українців, які у той час щойно прибули до Австралії.

За традицією, табір включав триденну прогульку, яка відбулася в околицях «Сокола».

Щовечора програма закінчувалася ватрою. Учасники збиралися, згадували минулий день, співали пісні, представляли сценки. Зокрема, всі могли почути радіовиставу про прогульку, виконану за завісою, яка включала всі можливі звукові ефекти; побачити документальний природознавчий фільм про життя юнаків; оглянути рекламу «Пластового друга» — надзвичайно корисного каремату.

Цього року наш табір був збагачений присутністю трьох іноземних членів булави. Льюреа де Арза Похияк з Буенос-Айресу розповідала юнацтву про українське життя в Аргентині і розвивала музичні здібності юнаків і юначок під час щоденних сесій співу. Роман Лозинський та Володимир Спринь зі Львова проводили фізичні ігри та заняття і приготували вражаючий виступ юнацького впоряду під час дефіляди відкритого дня.

Велика подяка всім учасникам та членам булави, які брали участь у таборі. Особливі вітання Катерині Цабанюк-Лі з Квінсленду та Стефанові Наяру з Вікторії. За прояви оптимізму, ініціативи та доброзичливості їх було визнано найкращими юначкою та юнаком табору.

ст. пл. скоб Дам'ян Павлишин,
комендант підтабору УПЮ

УЧАСНИКИ РОЗПОВІДАЮТЬ

На ЮМПЗ приїхали ст. пл. гетьм. скоб Роман Лозинський, ОЗО (23, Львів) (Р.Л.), ст. пл. вірл. Ульяна Кропанцева (21, Львів) (У.К.), ст. пл. Володимир Спринь, ЧК (28, Рудки) (В.С.), ст. пл. вірл. Льюреа де Арса Похияк (24, Буенос Айрес, Аргентина) (Л.дАП.), ст. пл. вірл. Наталія Панюк (25, Буенос Айрес, Аргентина) (Н.П.), пл. сен. Ростислав Добош, ЦМ (40, Львів) (Р.Д.), пл. сен. Леся Добош, А (40, Львів) (Л.Д.). Після повернення учасники програми обміну відповіли на питання організаторів. Пропонуємо вашій увазі деякі їхні відповіді.

Чому ви приїхали на ЮМПЗ?

Н.П. Отримала інформацію через КПС Аргентини та зголосилася, бо мені було цікаво побачити, як пластують в інших країнах, познайомитися з іншими пластунами. Ніколи не мала можливості поїхати на інші літні табори, бо в південній півкулі вони випадають взимку, коли в мене нема канікул.

У.К. В мене цікава історія участі у ЮМПЗ Австралії. Минулого року виграла конкурс «Україна поруч» (культурний обмін виховниками), але тоді, на жаль, не вдалось отримати візу. Була дуже засмучена, але можливість потрапити на табір цього року все змінила. В першу чергу, їхала з мотивацією загального обміну досвідом.

Вважаю таку можливість культурного обміну безцінною для Пласту. Так ми об'єднуємо старання, вдосконалюємо програми, створюємо мережі контактів та просто відчуємо чар пластування та світову підтримку.

Р.Л. Влітку 2016 року я проходив вишкіл бунчужних на «Лісовій школі» в Сполучених Штатах. Саме там познайомився з австралійським пластуном Дам'яном Поповичем, який і запросив мене долучитись до юнацької булави ЮМПЗ на Соколі. Це чудова нагода для обміну досвідом та нових відкриттів, тож я погодився.

Яку роль мали на таборі?

Р.Д. Представлення ГПБ в рамках ЮМПЗ, допомога в організаційних питаннях. Знайомство, розмови та дискусії про подальший розвиток Пласту в Австралії та світі в цілому.

Л.дАП. Виховниця на юнацькому таборі. Зокрема, займалася співом і провадила гру «Що ти знаєш про Аргентину і про Пласт в Аргентині?». Провела дуже гарно час з юнаками. Також допомагала у загальній програмі. Булава табору мене дуже тепло прийняла, і ми гарно співпрацювали.

Н.П. Сестричка на новацькому таборі та писарка ЮМПЗ на закритті.

Р.Л. Бути корисним у всьому, де це тільки можливо! Від організації таборових робіт (побудова брами, підтаборів) та спортивних ігор-теренівок в рамках легенди табору до проведення загальнотаборових ватер. Проте, мабуть, найважливішим було також багато комунікувати з членами булави та обмінюватись досвідом та ідеями.

Учасники та учасниці підтабору УПЮ. / Фото Андріяни Сірської

У.К. Була виховницею на новацькому таборі.
В.С. На таборі виконував роль інструктора в юнацькому підтаборі.

Які були враження від пластунів Австралії?

Л.дАП. Австралійські пластуни дуже веселі і прямі. Приймали всіх нас дуже радо. Не тільки чесно, а й щиро. Від першого дня показалися такими, якими вони є насправді. Жартували, сміялися і за дуже короткий час стали друзями. Але не завжди була забава. Програма табору була добре запланована і цікава дітям. Виховники були завжди готові до роботи, і навіть коли щось не було, як заплановано, тримали добру гадку і так розв'язували справи. Також відчула підтримку старших, які допомагали булаві, коли могли. А юнацтво є юнацтво — в Австралії і в Аргентині. Пластова молодь. Сила, гра, енергія, яка нам нагадує, чому ми це робимо. Мені було дуже приємно їх пізнати і побачити, що пласто-ве виховання приготує нове покоління.

Р. і Л.Д. Насправді надзвичайні. З більшістю друзів познайомились вперше, а відчуття, ніби знали вже давно! Це ще раз доводить, що коли живеш за пластовим законом і традиціями, стаєш членом великої родини і відчуваєш близьких за духом людей.

У.К. Незважаючи на те, що ми були з різних країн та різних станиць, нам вдалось сформувати чудову атмосферу, злагоджено працювати разом та реалізувати наповнену, цікаву, пізнавальну програму для новацтва! Наш досвід підтверджує той факт, що неважливо, звідки ти родом, де живеш та чим займаєшся, якщо ти пластун — ти частина чогось великого і цілісного зі спільними цінностями та баченням, тому нам було так весело та цікаво разом.

Як відрізняються табори в Україні, Аргентині та Австралії?

Р.Л. Пластовий дух і цінності спільні. Це головне. А відмінності є на всіх таборах, навіть в одній станиці чи окрузі.

У.К. В нас є певні відмінності щодо організаційного процесу (проведення збірок, впоряд, програми таборів), але зрештою наповнення те ж саме та первинна ідея залишається незмінною. Звісно, що особливістю таборів в Австралії є Новий рік та Різдво влітку. Це надає певного святкового настрою, що для мене було дуже цікаво. Також мені дуже сподобалась традиція таборування «татівки» — дуже надихає бачити на ЮМПЗ цілі пластові сім'ї, для яких таборування є традицією. Це стало моїм найяскравішим враженням.

Л.дАП. Табори в Аргентині є довші. Тривають 2 тижні. Переважно юнацтво не таборує разом з новацтвом на пластовій оселі, а міняє

місце табору щороку. Наприклад, цього року табір УПЮ був у Південній Патагонії. Друга відмінність — нас на таборах є менше, переважно 12 юнаків і 4 члени бурави. Батьків зовсім нема.

Н.П. Найбільша різниця в тому, що в Аргентині табори менші, менше дітей, менше виховників. Ми всі знаємося добре ще до табору, адже в нас є тільки одна станиця, і діти мають сходини разом протягом року (а в Австралії деякі діти та виховники познайомилися під час табору). З іншого боку, я не сподівалася на такий добрий рівень знання української мови серед новаків в Австралії, в Аргентині нам з цим важко.

Що вам найбільше сподобалось на таборі? Чи використаєте ви якісь ідеї у ваших станицях чи куренях?

Р.Л. Атмосфера. Люди. Рівень підготовки до табору і віддача в проведенні програми. Це неймовірно задоволення працювати в такій команді. Особливо вразило те, як все добре було підготовано до початку табору. В Україні ми більше любимо імпровізувати і додумувати на ходу. Але нам добре було б повчитись в австралійських пластунів планувати.

Н.П. На таборі мені дуже сподобалась атмосфера, яка була створена між дітьми та виховниками, було видно, що чудово провели час. З виховниками ми змогли працювати як група та рівномірно поділити обов'язки. А щодо ідей, які візьму з собою, це нові ігри та ідеї для вогників, на них було дуже весело.

У.К. Дуже сподобалось працювати в міжнародній команді, як на мене, це безцінний досвід, і треба старатись запрошувати на свої табори пластунів з різних країн. Також сподобалась підтримка батьків, які швидко вирішували нагальні питання та допомагали з усім. Хочеться спробувати провести таку гарну дефіляду та спробувати започаткувати цю традицію поколінь, щоб сім'ї зберігали чар пластування.

Чим займалися після табору? Що ще ви мали нагоду побачити в Австралії?

Р. і Л.Д. Завдяки КПС Австралії та друзям з різних станиць ми мали можливість відвідати Аделаїду та Сідней, а також трохи більше побути в Мельборні. Після цих зустрічей справді відчули життя українських громад в Австралії, щиро любов до України та невтомну працю для Пласту та громади в цілому.

Р.Л. Ми мали гарну пригоду після табору. Виконали головні речі з нашого списку бажань: спробували серфінг, милувались коалами та годували кенгуру. І багато подорожували — Мельборн, Сідней, півострів Морнінгтон, парк тварин в Гілсвілл, Блакитні Гори та ще багато-багато всього! Це було чарівно. Величезне «дякую»

Л. Похляк, Р. Лозинський, У. Кропанцева, О. Попович (комендант ЮМПЗ), Р. Добош, П. Ботте (голова КПС Австралії), Н. Панюк, Л. Добош та В. Спринь

десяткам чудових людей, які допомагали нам: гостинно прийняли в себе вдома, гуляли з нами і показували цікаві місця, допомагали з організацією усіх переїздів та інших важливих моментів нашого перебування в Австралії. Саме завдяки ним ми могли побачити цю чарівну країну з різних сторін.

Л.дАП. Поза табором мали можливість бути в Джілонгу (на пляжі і на Маланці), побувати в Сіднею, де вчилися серфінгу на пляжі Бондай, що мені дуже сподобалося, поїхати в Блакитні Гори та погуляти по місті і побачити туристичні і нетуристичні місця. Були в Мельборні, де мали нагоду піднятись вночі на башту Еврика (англ. Eureka Tower) — другий за висотою хмарочос Австралії, і побачити, як виглядає нічне місто. Це був дуже особливий момент. Також їздили до Дванадцяти Апостолів — вапнякових скель біля узбережжя Національного парку Порт-Кемпбелл у Вікторії. Природа Австралії нас чарувала від першого до останнього дня.

Кому ви б хотіли подякувати за можливість приїхати до Австралії?

Л.дАП. Перш за все, хочу подякувати КПС Австралії за ідею і нагоду поїхати, за організацію; КПС Аргентини, що мене вибрала серед усіх кандидатів. Також родинам Даниляків і Давидів, що тепло відкрили нам свої дома. Сердечна подяка булаві табору і юнацтву за незабутній час. Щира подяка пластунам і пластункам Сіднею, завдяки яким я за 4 днів залюбилася в їхнє місто. Дуже дякую за прекрасні споми. Надіюся, що ще приїду до вас та запрошую до далекої Аргентини!

Н.П. Після табору ми всі разом залишилися в Мельборні (особливо хочу подякувати сім'ї Да-

видів за те, що прийняли нас у себе в хаті та вклали багато часу та зусиль, щоб показати нам якомога більше місць; також сім'ї Поповичів, у яких ми гостювали до табору). Потім поїхали до Сіднею, де чудово провели час з виховниками, з якими подружилися на таборі. Пилип Ботте та Мирослава Івасик багато працювали, щоб організувати наш побут в Австралії, і їм це вдалося. Велике «спасибі» за цю можливість цілій організації та за всі покриті кошти. Ми чудово провели час!

В.С. Хотілось подякувати КПС та окремо Пилипу за можливість відвідати Австралію. Також коменданту юнацького табору Дам'яну та сім'ям Поповичів і Левкутів, в яких ми проживали. Все було чудово!

У.К. Хотіла б дуже подякувати Пилипу Ботте та КПС Австралії загалом за підтримку, допомогу з поданням документів та їх оформленням, а також за саме запрошення та таку можливість таборування з пластунами Австралії. Також хочу подякувати булаві підтабору УПН. Була чудова атмосфера і ми зробили дуже багато протягом табору, дуже крута команда! А також величезне «дякую» сім'ям Поповичів та Давидів, які нас приймали, проводили з нами час, піклувались та показали нам красу Австралії. І всьому проводу ЮМПЗ — ви зробили величезну роботу та чудово провели міжкрайову зустріч!

Р.Л. Особливо хотілось би подякувати усім без винятку пластунам, які творять і зберігають Пласт в Австралії і завдяки яким 105-ліття нашої організації відзначається на цьому далекому від України континенті. Ви чудові!

У.К. З нетерпінням чекаємо вас всіх в Україні!

РОМАН ПУКАЧ

НА СТОРІНКАХ «ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ» МИ НЕ РАЗ РОЗПОВІДАЛИ ПРО ПЛАСТУНІВ-ВІЙСЬКОВИКІВ, ЯКІ У ДОБРОВОЛЬЧИХ БАТАЛЬЙОНАХ ЧИ У СКЛАДІ ПІДРОЗДІЛІВ ЗСУ АБО МВС ПЕРЕБУВАЛИ НА ПЕРЕДНІЙ ЛІНІЇ ОБОРОНИ У ВІЙНІ НА СХОДІ УКРАЇНИ. ТЕПЕР ПУБЛІКУЄМО ІНТЕРВ'Ю З МОЛОДШИМ СЕРЖАНТОМ РОМАНОМ ПУКАЧЕМ, З ЯКИМ ЗУСТРІЛИСЯ У ЛЬВОВІ НА ПОЧАТКУ ЛЮТОГО ПІД ЧАС ЙОГО КІЛЬКАДЕННОГО ВІДРЯДЖЕННЯ.

— Друже Романе, у 2014-му кожен із пласту-нів-військовиків по-різному зустрів початок війни. Як це відбулося в тебе?

— 1 березня приїхав на рідну Старосамбірщину відвідати батьків. Після півночі зателефонували з військової частини, в якій проходив службу, і повідомили про повну мобілізацію. Я отримав наказ про прибуття у Львів, в місце постійного розташування підрозділу. Нам видали зброю, спорядження. Очікували, що ж буде далі.

Минув майже місяць, і мене скерували у Васильків, що на Київщині, у навчальний центр. Там пройшов школу командирського лідерства, отримав посаду командира відділення і звання молодшого сержанта.

Потім як водій вперше потрапив у зону АТО. Це був початок літа 2014 року. По прибуттю в Маріуполь зі старшим машини ми мали доставити деяке майно на територію військових підрозділів на лінії зіткнення.

— Які спогади з того часу?

— Був тоді момент, коли по-справжньому стало страшно. Одного дня отримав наказ доставити воду на «передок». Мав бути зі мною старший машини, але не поїхав. Отож був сам, потрапив під мінометний обстріл. Коли чуєш стрільбу з різних сторін — губишся, треба на льоту приймати рішення, якось вибиратися звідтіля.

Я продовжив рух. Перший вибух пролунав метрів за 70 від мого авто. Це був лише початок. Вистрибнув у кювет. На мені була «розгрузка» (розвантажувальний жилет. — Ю. Л.) з боєприпасами та рацією. Автомат залишився в машині. За мить — пряме попадання в моє авто.

Рацією доповів про те, що трапилося. Згодом на БТРі прибули хлопці, з ними й повернувся. Тоді у зоні АТО був 18 днів.

— Що далі?

— Повернувся у військову частину. Два тижні після першої поїздки нас знову відправили туди (ми розташувалися неподалік штабу одного з секторів на території Донецчини).

Друга ротація тривала 45 днів. Ми підвозили боєприпаси і пальне. Я працював не сам, а як командир відділення (8 осіб, усі контрактники). Хлопці мого віку. Дякувати Богу, минулося все добре: всі повернулися живі-здорові. Це все було влітку 2014 року.

— Після другої ротації перерва була трохи довшою?

— Так. До осені 2015 року перебував на території підрозділу у Львові. Від 26 жовтня знову вирушив у зону АТО, і знову на Донецчину. Ця ротація тривала три місяці. Основним завданням було забезпечення людей у так званій «сірій зоні» всім необхідним. Довелося побувати у Мар'їнці, Опитному, Зайцевому та інших населених пунктах.

З тієї ротації пам'ятним є те, що один наш офіцер врятував життя іншому військовослужбовцю. Вони теж потрапили під мінометний обстріл, внаслідок чого «рознесло» авто.

— Ця Твоя ротація припала на осінь—зиму. Як давали собі раду?

— Мороз часом був до 28-30 градусів за Цельсієм. Ми жили у великому ангарі. Підрозділ — 14 осіб. Для нас це була і їдальня, і спальня, і кухня.

ЗАВЕРШЕННЯ ВІЙНИ ЗАЛЕЖИТЬ
НЕ ВІД СОЛДАТА ЧИ СЕРЖАНТА.
МИ ЛИШЕ ВИКОНУЄМО НАКАЗИ

Відчутно допомагали волонтери: з усієї України, але переважно — Західної та Центральної.

— А як щодо місцевого населення?

— Про місцевих казали: вдень підеш — шанси повернутися є, а ввечері — точно не повернешся. Але був і такий випадок. Одного разу ми з волонтерами, яких охороняли, повезли в «сіру зону» подарунки від св. Миколая. Підійшла до мене жінка років 80, передала шматок паперу, на ньому — координати. Повідомила, що за ними сепаратисти. Звичайно, спершу не повірив, але недалеко від нас розташовувалися спецпризначенці. Передав цей папір одному з них, знайомому. Провели розвідку — факт підтвердився. Потім по телебаченні повідомили, що в цьому районі «накрили» колону сепаратистів.

— Цього разу Ти знову потрапив у зону АТО в холодну пору року...

— Так. Від 1 жовтня 2016-го. Тепер — Луганщина, район Попасної. Знову на зиму. Прибули ще «на короткий рукав», але за два тижні похолоднішало. Зараз часто дощує вітер. Рятують теплий одяг і взуття, окуляри, захисні маски, гарячий чай. Мороз буває і до 30 °C.

— Минуло три роки з початку війни. Що зараз відбувається на лінії зіткнення?

— У світлу пору доби переважно тиша. Ворог діє в основному вночі. Адже немає спостерігачів місії ОБСЄ. Серед ночі постійні повномасштабні обстріли. Часом ворог намагається захопити наші опорні пункти, щоби трохи просунутися вперед, але з цього нічого не виходить.

— Як довго перебуватимеш на Луганщині?

— Зараз на коротко прибув по службі на Львівщину завантажитись деяким майном. Повертаюся на Схід. Мабуть, ротація відбудеться аж в середині літа.

— В зоні АТО тобі довелося побачити чимало. Які думки? Що хотілося б сказати тим, хто не воює?

— Люди нехай не втрачають надії. Ми робимо все, що від нас залежить. Там, за лінією розмежування, теж українці. Нічого лише не можуть зробити. Чекають, коли прийдемо і звільнимо захоплену територію. Кожен хоче, щоби це нарешті скінчилося. Протистояння треба припиняти. Минуло вже три роки. Але тут все залежить не від солдата чи сержанта. Ми, військові, лише виконуємо накази.

Коротка довідка: Роман Пукач народився 17.04.1992 р. в с. Лопушниця Старосамбірського району на Львівщині. По завершенні навчання у школі став студентом Самбірського педагогічного коледжу ім. Івана Филипчика, який завершив у 2011 р. (відділення фізичного виховання і спорту). Відтак став студентом-заочником Рівненського міжнародного економіко-гумнітарного університету ім. Степана Дем'янчука (здобув диплом у 2015 р.). Восени 2011 р. пішов на строкову службу, яку відбув у сухопутних військах. 6 березня 2012 р. підписав перший трирічний контракт, за яким служить і досі. Статус учасника бойових дій отримав у серпні 2015 р.

Пластувати почав у Хирівській станиці у 2009 р. (виховник першого юнацького гуртка «Кажани»). У 2010 р. успішно відбув КВДЧ і був членом проводу окружного табору Львівської округи «Тінь лісу». У 2011 році — першун крайового табору УСП «Життя в Пласті»; член проводу крайових таборів «Світанкові віхи» та «Підйом з переворотом», за результатами якого отримав посвідку провідника мандрівок для туристичних груп I категорії складності.

Від 2011 року — член куреня УСП ч. 29 «Сіроманці». Пластову Присягу склав у 2012 році в ур. Левурда (Львівщина) під час Свята весни. Член проводу таборів станиці Хирів 2013, 2015—2016 рр.

РОЗМОВЛЯВ ПЛ. СЕН. ЮРІЙ ЛЕСЬКІВ, СМ

ЛЕВКО ЗАХАРЧИШИН

«БОРІДКА ПЛАСТОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ»

СТ. ПЛ. СКОБ ТАРАС ІЩИК, ЛЧ

ЩО МИ ЗНАЄМО ПРО ДИПЛОМАТІЮ? ЧИСЛЕННІ ДИПЛОМАТИЧНІ ПРИЙОМИ, ВИРІШЕННЯ ВАЖЛИВИХ ДЛЯ КРАЇН ПИТАНЬ ЗА КЕЛИХОМ ЯКОГОСЬ БЛАГОРОДНОГО НАПОЮ, КУЛУАРНІ ПЕРЕМОВИНИ, ТАЄМНИЦІ ТОЩО. ЦЕ — СТАНДАРТНЕ УЯВЛЕННЯ. ЦЕ ВИДИМА, ПАРАДНА СТОРОНА. ТА ДИПЛОМАТІЯ — ЦЕ ЩЕ Й БУДЕННА ПРАЦЯ ВДАЛИНИ ВІД РІДНОГО КРАЮ, ОБОРОНА ЧЕСТИ ТА ГІДНОСТИ СВОЄЇ БАТЬКІВЩИНИ, ПОДЕКУДИ НЕ МЕНШ ВАЖЛИВА, НІЖ ВСЕРЕДИНІ КРАЇНИ.

Редакції «Пластового шляху» стало цікаво, як саме працюють дипломати і чи є серед них пластуни. Виявляється, є.

Перший — це пл. сен. Роман Ващук, ЛЧ, який займає посаду Надзвичайного та Повноважного Посла Канади в Україні. Своєю працею він не лише сприяє представленню Канади на зовнішньополітичній арені, а й дбає про добро свого краю.

Другий — це пл. сен. Левко Захарчишин, V, який є консулом України в Гданську. Ми завітали до нього, щоб поставити важливі питання та на власні очі побачити, чи вдається зберігати пластовий запал та молодечий дух на півночі Польщі — у колишньому «вільному місті Данцігу».

На годиннику 11:50, і ми прибуваємо до будинку консульства на вул. Хшановського. Здавалося, представництво України мало б виглядати велично, однак нас зустрічає невеликий особняк лимонного кольору, перед яким майорить блакитно-жовтий стяг. Як виявилось, колись Консульство України в Гданську було Генеральним, однак для економії бюджетних коштів цей статус у консульства забрали. Скромна обитель нашого героя зустрічає нас нелюдно — в консульстві працює тільки одна пані, яка здійснює всі технічні дії (видає паспорти, пише довідки, видає нотаріальні папери), та сам Левко.

Консул саме займається облаштуванням інтер'єру конференц-зали: під стінами стоять обрамлені портрети українських зірок шоу-бізнесу в національних строях. Левко розпаковує останню картину і аж тоді пропонує нам сісти та з усією серйозністю поринає у розмову з нами.

ШЛЯХ У ДИПЛОМАТІЮ

Друг Левко розпочав своє доросле життя, навчаючись в Національному лісотехнічному університеті України. З початком перебудови активно впливається у студентське громадське життя. У 1987 році долучається до створення першої української громадсько-культурницької організації «Товариство Лева», яка була дуже дієвою та мала широкий розголос не лише в Україні, а й за її межами.

Від 1989 року Левко є активним членом руху з відновлення в Україні Пласту та членом першої ініціативної групи. Саме за старань Левка Захарчишина та Ореста Шота створюється 1-й курінь УПЮ ім. Данила Галицького, в якому він був виховником гуртка «Беркути», проводяться перші пластові табори. Левко займав посади Крайового булавного УПС, голови Крайової Пластової Ради України. Саме Левко як керівник української делегації привів Пласт до членства у Світовій Організації Скавтського Руху.

У політичному та громадському житті він є не менш успішним. Від 1990 до 1994 року був депутатом Львівської обласної ради першого демократичного скликання, яку тоді очолював В'ячеслав Чорновіл. У 2006 році Левко повторно обраний до Львівської обласної ради та займав посаду заступника голови Львівської обласної ради. Крім того, друг Левко керував департаментом міжнародного співробітництва та туризму Львівської обласної державної адміністрації. Все ж цікаво, хто кого обрав — він дипломатію чи дипломатія його?

— Те, що я пішов на дипломатичну роботу — це радше виняток, — розповідає друг Левко. — Дипломатія — це системна професія, яка вимагає практичного досвіду в цій ділянці. У мене був суміжний досвід, хоча в країнах з глибокими дипломатичними традиціями є два стандарти підготовки дипломатів: загальнодипломатичний і спеціалізація з певних регіонів (Азія, Америка). У другому випадку йдеться про особливості розвитку країн, історію, культуру, особисті контакти. Так склалося, що я жив у Радянському Союзі, і думати в той час про дипломатію було трохи смішно. Дипломатія була монополією Москви. Навіть якщо Україна мала своє представництво в ООН — це було номінально. До Незалежності дипломатія для українця, тим паче для львів'янина, була чимось недосяжним. Якби у мене раніше з'явилася можливість робити кар'єру в цьому напрямку, то все, може, сталося б інакше. Взагалі, дипломатія є свого роду корпорацією в контексті традицій, стандартів, певного рівня освіти, тому політичні особи можуть бути дипломатами, однак лише за умови, що вони мають якусь базу, щоб ними бути. Наприклад, першим Послом України в Польщі був поет Дмитро Павличко. Як виявилось, він був непоганим дипломатом. Він багато зробив для української дипломатії в Польщі, зокрема, вирішував такі технічні питання, які, можливо, кадровий дипломат не зміг би.

Мій шлях в дипломатію певною мірою пов'язаний з Пластом. Коли ми займалися від-

родженням організації в Україні наприкінці 1980-х — на початку 90-х років, стали напрацьовувати контакти з польськими харцерами, спільно таборували тощо. Потім я займався підприємництвом, мав спільну фірму з іноземцями. Ці контакти теж давали певний дипломатичний досвід. У 2009 році я очолив департамент міжнародного співробітництва ЛОДА, тож більше торкнувся цієї теми, а після Революції Гідності виникли такі обставини, що мені запропонували цю роботу, враховуючи те, що я багато співпрацював з Польщею та мав нав'язані контакти.

УКРАЇНЦІ В ІДАНСЬКУ

Громадяни переважно приходять до Консульства, щоб вирішити якусь проблему. Вони не приходять сюди, щоб поділитися своїми позитивними емоціями. Ми стараємось робити все для того, аби громадянам було комфортно тут, але, все ж, їх, певно, цікавить ефективно і швидко вирішення їхніх справ. Незважаючи на те, що останніми роками значно збільшилась кількість українців тут, на півночі Польщі, нам поки що вдається задовольняти консульські потреби, хоча це не просто. Приходять, наприклад, не тільки виготовити паспорт чи взяти якусь довідку, а й в екстремальних ситуаціях: втрата документів, проблеми із законом. Тому ми намагаємось так будувати роботу, щоб людина могла не тільки отримати послугу, а й мала доступ до інформації — це, мабуть, найважливіше.

Специфіка цього регіону полягає в тому, що тут відбулося, як в Західній Україні, «велике переселення народів», бо до 1944 року тут проживало 95 відсотків етнічних німців. Потім їх вислали до Німеччини, а на їхнє місце заселялися поляки і українці, які, до речі, теж були перевезені у 1947 році під час Акції «Вісла». Тому тут є більш терпиме ставлення до людей інших національностей, до людей з іншою історією та стається менше ексцесів, як це є на сході Польщі.

Тут досить активне українське життя. Ті, кого примусово переселили, пережили цю трагедію, цей жорстокий виклик долі, сформували свою ідентичність: засновувалися українські парохії, є кілька українських шкіл. Влітку тут відбуваються фестивалі української культури. Треба віддати належне і Польській державі, яка надала матеріальну підтримку.

Іданськ цікавий ще й тим, що тут є український храм, який передала римо-католицька громада нашої, є пам'ятник Князю Володимирі. Є також українська домівка і польська школа, в яких є пункти вивчення української мови. Тобто історично сформувався цілий український квартал. У нас нещодавно була зустріч з організацією «Наш вибір» з Варшави, ми якраз з ними говорили про те, щоб спільно тут, в Іданську створити Український центр, який би поєднував церкву, українську домівку, організації, які займаються трудовими мігрантами — тобто об'єднати їх всіх в таку структуру, щоб можна було більш ефективно надавати допомогу нашим громадянам, які приїжджають.

До речі, минулого року я збирав статистику з чотирьох воєводств, які входять в наш консульський округ. Приблизно 200 тисяч наших громадян перебували тут в пошуках роботи. Розуміємо також, що не всі потрапили до цієї статистики: сюди не потрапили студенти, тому цю кількість можна сміливо на відсотків 50 збільшувати. Отож, є величезна кількість наших громадян, які дуже часто потребують елементарної допомоги: просто піти в неділю до церкви, поспілкуватися з

кимсь щодо пошуку роботи чи навчання дитини. Власне, є потреба в тому, щоб при такій кількості українців мати відповідне середовище, де українська спільнота могла б нормально жити, і ми над цим працюємо.

Щодо студентства, перш за все, як керівник консульства, маю налагоджені контакти, зустрічаюся з ректорами найбільших навчальних закладів, особливо там, де навчається українська молодь. Ми працюємо над тим, щоб наші студенти навчалися на рівні з польськими, щоб не відчували дискомфорту. Наразі

тут ми не мали якихось прикрих випадків чи прикладів упередженого ставлення.

Одним із завдань дипломатії є промоція України. Минулого року в нас був цікавий спільний проект з Шекспірівським театром в Іданську, який називався «Український тиждень». Нам вдалося привезти дуже цікаві сучасні і відомі колективи з України. Цей проект мав хороші відгуки польської публіки. Тож ми намагаємось творити щось подібне, щоб відкривати полякам очі на Україну, а не лише на такі відомі теми, як війна, Чорнобиль, корупція, — на країну, яка має дуже потужний потенціал.

— ” —
ОДНИМ ІЗ
ЗАВДАНЬ
ДИПЛОМАТІЇ
Є ПРОМОЦІЯ
УКРАЇНИ

Фото Максима Сороківського

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СВІТІ ТА СОЦІАЛЬНО-МЕРЕЖЕВА ДИПЛОМАТІЯ

Це доволі складне питання. Не скажу, що я є найбільш соціально-мережовим дипломатом, але теперішнє керівництво Міністерства закордонних справ ставить акцент на присутності дипломатів у соціальних мережах для більшої відкритості та контакту з громадянами. Це є певний стандарт сучасної української дипломатії.

Що стосується того, як трактують Україну в Польщі, то її трактують неоднозначно. За останні півтора-два роки Польща задекларувала себе як «адвокат» України. Не люблю цього слова, бо адвокат потрібен підозрюваному чи злочинцю, я волів би казати «лобіст» або «партнер». Є звичайні прагматичні геополітичні інтереси. Польща зацікавлена, щоб кордон з Росією проходив по Сходу України, а не по Заходу — це геополітичне розширення буферної зони безпеки. Польща зацікавлена в Україні як в державі з великим ринком та людським потенціалом. Польща має інтереси в Україні, проте не всі поляки можуть до кінця щиро і прагматично прийняти те, що Україна за багато сотень років почала будувати власну політику, власну ідентичність і власну державу, попри те, що були часи, коли Україна була підпорядкована і Польщі, і Росії. Оця постійна боротьба виробила стереотип, що Україна не здатна мати власну державу.

Після 1991 року, після здобуття Незалежності, польські ліберальні еліти та громадські діячі, Яцек Куронь до прикладу, сформулювали нову

концепцію українсько-польських стосунків, яка полягала в тому, що ми повинні трактувати один одного як рівних партнерів, відкинути фантомні болі за втраченими імперіями, за «Польщею від моря до моря», за Великим князівством Литовським тощо. Тобто ми маємо почати будувати свої стосунки як нормальні цивілізовані європейські держави. На жаль, не все польське суспільство готове зараз мислити в такому ключі, і це часом породжує загострення, як, наприклад, спроби казати Україні, як нам будувати власну історичну політику. Останні події демонстрували несприйняття того, що українці відкривають забуті сторінки історії, що вони трактують учасників боротьби за Незалежність України як героїв. Але парадоксально, що поляки роблять те саме. Зараз для польського суспільства відкривають «проклятих солдат» («żołnierze wyklęci» — Т.І.), тобто тих солдатів антикомуністичного підпілля (частково з АК, частково не з АК), які не склали зброю після того, коли було рішення боротьби і перехід в підпілля — вони боролися далі, так само, як і наші хлопці в лісах, з тим самим ворогом — комуністичною владою. Були навіть випадки спільних дій українських і польських партизанів, коли вони разом нападали на ворожі підрозділи. І поляки трактують їх як героїв, не враховуючи того, що вони теж брали участь в злочинах проти мирного населення. А про українських повстанців безапеляційно кажуть, що «вони всі злочинці». Такі речі треба розділяти. Ми вже пройшли через взаємне ви-

бачення, навіть на рівні Президентів — Ющенко та Кучинського. Вважаю, що навіть найбільший герой, якщо він опустився до рівня злочинів проти мирного населення, стає злочинцем, але це не може перекреслити весь збройний рух, бо було багато інших людей, які чесно боролися за свою державу. Крім того, дуже невдалий час обрано для таких суперечок, бо зараз в Україні триває війна, зараз українські солдати захищають не лише Україну, а всю Європу. Коли починаються такі дискусії, підважуються суперечливі історичні питання, це грає на руку нашому ворогові — Росії.

Минулого року наш Президент був у Варшаві і поклав квіти до пам'ятника жертвам Волинської трагедії. Цим він виразно продемонстрував, що ми готові до порозуміння. Українсько-польські стосунки не мають залежати від конфліктів в минулому. На всіх зустрічах з польськими колегами кажу, що слід прийняти один простий принцип: якщо людина загинула — вона має право на хрест на могилі і на вшанування, як того вимагають християнські традиції. Якщо в Польщі і в Україні є цвинтарі Вермахту, які доглянуті, які впорядковані і це нікого не обурює, то так само має бути з іншими цвинтарями. Акти вандалізму щодо могил є дикістю, з цим треба спільно боротися. Ті осквернення поховань, які були на Львівщині і в Польщі, чинять якісь невідомі сили. Тобто завжди є сторона, яка хоче на цьому збудувати політичний капітал, а в нашому випадку жодна сторона не отримала від цього політичних дивідендів. Очевидно, тому що ті, хто стоять за цим, мають інші завдання.

Є час, коли треба дуже багато мудрости, терпеливості, рутинної роботи. Зараз активізувалася робота Українсько-польського форуму, Українсько-польської міжпарламентської групи, вони говорять про це, і дуже важливо, щоб це була розмова рівних з рівними, бо коли кажуть, що «з такими героями ви до Європейського Союзу не увійдете», то ця риторика виглядає певного роду шантажем. Думаю, що шантаж — це не найкращий стиль для стосунків між добрими сусідами.

Щоб зламати цей стереотип, який присутній в багатьох поляків, нам слід робити багато культурних, гуманітарних, спортивних проєктів. Був чудовий приклад організації Чемпіонату Європи з футболу 2012 року. Тут є багато роботи для різних середовищ: для політиків, для молоді, для

громадянського суспільства. І, до речі, Пласт міг би бути важливим чинником, бо у Пласту є добрі стосунки з харцерством.

ДИПЛОМАТІЯ І ВІЙНА НА СХОДІ

Дипломатичний розв'язок у війні з Росією існує, я переконаний в цьому. Те, що зараз робить Україна і світ — це називається «вимушенням до миру». Система санкцій має зробити війну для Росії не вигідною. На сьогодні керівництво Росії є в патовій ситуації: вони не можуть повернути Крим, бо їх не зрозуміє народ, а з іншого боку — в Крим треба вкладати дуже великі інвестиції. Хоча санкції, може, і не є такими ефективними, як могли би бути.

На жаль, наш світ дуже прагматичний, і Україна не є наразі таким сильним і впливовим гравцем, щоб добитися більших санкцій. Однак теперішня політика, яку втілює Президент, є правильною з дипломатичного погляду, попри те, що її можна багато критикувати.

Завдання дипломатів, в тому числі українських — не дати зменшити тиск на Росію. Важко прогнозувати якісь мілітарні сценарії, але Росія пробує зараз заморозити конфлікт, створити ще одну Абхазію чи Придністров'я на сході України, і тут дуже важливо не припинити тиснути дипломатично та економічно. Власне, те, що робить наш Президент та МЗС — це постійна праця з партнерами України. Їм потрібно представляти актуальну інформацію, яка б доводила, що Росія не змінила свого агресивного курсу.

Альтернативою дипломатичному шляху є збройний варіант, його ціна — не одна-дві людини на день, як це є зараз, а тисячі невинних жертв. При сучасній системі озброєнь дуже важко прогнозувати, як далі це може розвинути. З таких локальних конфліктів починалася і Друга світова війна, а чим закінчилася, ми всі знаємо. Тому дипломатія є найважливішим, можливо, чинником. Однак, якщо бути об'єктивним, Україні найважливішим є провести реформи, бо нашою «ахіллесовою п'ятою» є внутрішні проблеми, які мусимо вирішити.

Ми покидаємо консульство, зробивши кілька фото на згадку і потиснувши лівиці. В душі було почуття, яке важко передати: десь і на краю Польщі є пластун, який щодня невтомно працює для добра України.

— ” —

ЗАВДАННЯ ДИПЛОМАТІВ, В ТОМУ ЧИСЛІ УКРАЇНСЬКИХ — НЕ ДАТИ ЗМЕНШИТИ ТИСК НА РОСІЮ

МАРТА КУЗЬМОВИЧ

ГОЛОВА ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ БУЛАВИ

НАПРИКІНЦІ СЕРПНЯ МИНУЛОГО РОКУ ГОЛОВНУ ПЛАСТОВУ БУЛАВУ ВДРУГЕ ПОСПІЛЬ ОЧОЛИЛА ПЛ. СЕН. МАРТА КУЗЬМОВИЧ, ГР. ЦЕЙ ЗНАЧНИЙ ВИЯВ ДОВІРИ ВОНА ОТРИМАЛА В КИЄВІ ПІД ЧАС 19-Х ЗБОРІВ КУПО.

ЧОГО ВДАЛОСЯ ДОСЯГНУТИ ПРОТЯГОМ МИНУЛИХ ТРЬОХ РОКІВ, НАД ЧИМ ГПБ ПРАЦЮЄ НА ДАНИЙ ЧАС? ПРО ЦЕ ТА ІНШЕ — У НАШІЙ РОЗМОВІ.

— Подруго Марто, делегати 19-х Зборів КУПО заслухали і обговорили звіт з діяльності Головної Пластової Булави у 2013—2016 рр. Які Твої міркування про каденцію, що минула?

— Це були наповнені різними подіями роки. В пластовому житті — цікавими зустрічами, акціями, таборами, що відбувалися по різних краях. Одноразово ми прожили важкий та напружений період, якщо вести мову про кінець 2013-го — початок 2014-го (маю на увазі Революцію Гідності), відтак війну на Сході, яка триває й досі. Багато пластунів було на київському Майдані. Понад сто членів нашої організації зголосилося до добровільних батальйонів чи у складі підрозділів Збройних Сил України і МВС стали зі зброєю в руках в обороні східних теренів.

Ми ніколи не маємо забути пластунів-військовиків, які боролися і віддали життя за незалежність. Від проводу Пласту кажу слова подяки тим, хто долучився до того, аби зупинити загрозу для незалежності України як медик, журналіст чи волонтер.

Докладно про особисту діяльність та загалом працю ГПБ протягом минулої каденції розповіла у звіті, видрукуваному у «Звітах і матеріалах на 19-ті Збори КУПО». Тут лише зазначу, що задоволена рівнем співпраці членів Головної Пластової Булави і дякую їм за це. Близько половини складу ГПБ залишилася й на цю каденцію, що відразу дозволило продовжити дотеперішню працю.

Протягом попередніх трьох років мала змогу побувати чи не у всіх краях, які входять до складу

КУПО, відвідала табори, взяла участь у різноманітних урочистостях, сходинах. Зустрічалася не лише з членами проводу, а й виховниками у багатьох станицях. Мабуть, добре, що вони відчували: ГПБ не є тим проводом, який стоїть за якимось «екраном», навпаки — є живим і активно діючим організмом.

Продовжуємо цей процес, але тепер й інші члени ГПБ відвідують різні краї, осередки. Діловод спеціальних доручень і проєктів пл. сен. Андрій Генік-Березовський, V, разом із діловодом розвитку Пласту у світі пл. сен. Ростиславом Добошом помандрували в Угорщину (у Будапешт) на наради СКУМО, згодом діловод розвитку Пласту взяв участь у Пластовій Зустрічі в Австралії. Продуктивно з проводом в Україні співпрацює головна булавна УПЮ пл. сен. Катруся Долішна, доволі активно протягом минулої каденції була і тепер залишається головна булавна УСП ст. пл. Наталія Зелінка.

Діяльність в Пласті є на добровільних засадах, і таких заохочень до виховної праці як різні відзначення, не має бракувати. Для нагородження найактивніших членів УСП, згідно з рішенням ГПБ, виготовлено 100 орденів св. Юрія в бронзі. Ордени Вічного Вогню в бронзі теж вже є.

Незабаром члени Пласту по всіх краях отримають нові відзнаки приналежності до нашої організації. Наразі відповідне рішення 19-х Зборів КУПО перебуває на ратифікації крайовими з'їздами, оскільки належить до питань одності і єдності Пласту.

«МИНУЛОЇ КАДЕНЦІЇ МИ ДОБРЕ СПІВПРАЦЮВАЛИ. ВАЖЛИВО ЦЕ ПРОДОВЖИТИ»

Фото Мар'яни Климчук

— **На чому наголошуєш у спілкуванні з членами ГПБ?**

— По-перше — ефективна співпраця, про що вже згадувала, по-друге — постійна комунікація. Все це для того, щоб кожен з діловодів відчував, що не залишений сам-на-сам у своїй праці.

Наприклад, зараз готується ЮМПЗ в Німеччині. Добре налагоджений зв'язок між членами проводу допоможе нам провести цю ювілейну зустріч якнайкраще. Головна пластова Булава зараз активно збирає фонди, щоб допомогти юнацтву з України, Польщі і Аргентини приїхати на Зустріч.

Важливою є й комунікація Головного Проводу з членством по краях. Під час минулої каденції генеральний секретар ГПБ ст. пл. скоб Назар Зелінка, ОЗО, добре попрацював над створенням сторінки у мережі, яку тепер можна оглянути за адресою plast.org. Там багато корисної інформації. Сторінка потребує оновлення, що намагаємося постійно робити, але на це потрібна відповідальна і досвідчена особа.

— **Від серпневої ЮМПЗ в Німеччині очікування для кожного майбутнього учасника різні. Чого від ювілейної зустрічі очікуєш Ти?**

— Ми повертаємося до Німеччини, щоби згадати події 1947 року. Вперше проводимо ювілейну зустріч у місці, звідкіля пластуни помандрували у різні краї на різні континенти. Важливо знати про Міттенвальд, пригадати собі ті події в історії Пласту.

Вважаю, що в основному зустріч буде для юнацтва. Сподіваюся, молодші за віком учасники довідаються про те, як провід у складних часах мусив зробити важливі рішення для ширення Пласту по цілому світі. Саме юначки і юнаки мали би найбільше скористати з ЮМПЗ.

Хтось казав, що подібні зустрічі повинні відбуватися кожні 10 років. Не думаю, що це слушна думка. За таких умов завжди буде одна генерація в УПЮ, яка не зможе взяти участь в ЮМПЗ, відчувати атмосферу, вповні зрозуміти суть ювілейних зустрічей. Звісно, добре, що на ЮМПЗ прибудуть і члени УПС. Вони зустрінуться, із захопленням згадають свої молоді роки, пластування в той нелегкий час. Ще одне. Зараз в Німеччині порівняно небагато пластунів. Мала група людей робить дуже велику роботу. Це треба подивляти.

— **Ти згадала, що протягом минулої каденції відвідала всі крайові пластові організації. Наскільки діяльність Пласту є схожою в різних країнах і відчутною в громаді?**

— Пластова праця всюди майже ідентична. Якщо є відмінності — вони незначні, залежно від середовища.

Щодо активності в громадах, мені здається, що малі групи швидше входять у громадське життя. Вони краще співпрацюють. Добре інтегровані в громадське життя й більші пластові крайові організації, наприклад, у США, Аргентині, Австралії, Німеччині і Канаді. Мені подобається гасло, поширене серед канадських пластунів: «Лицем до громади!». Там, де є пластові групи, як у Швеції, вони активно співпрацюють з громадою і Церквою.

Інакше й не може бути. Адже Пласт виконує одну з найважливіших функцій — виховну, допомагає з покоління до покоління зберігати українську ідентичність в умовах діаспори.

— **Чи є поступ у розвитку пластових організацій в нових країнах, в яких чисельною стала українська еміграція?**

— Так. Тепер пластові групи діють в Австрії, Італії, Словаччині, Чехії, Швеції, Норвегії, Південно-Африканській Республіці, Сербії, Румунії, Латвії та Литві. Пластову виховну працю розпочато в Китаї (Шанхай).

— **9 квітня 2016 року завершилася каденція третього Начального Пластуна. Коли пластунам очікувати виборів наступного головного репрезентанта нашої організації? Чи будуть зміни або нововведення в процедурі виборів?**

— На основі рекомендацій, прийнятих 19-ми Зборами КУПО, Головна Пластова Булава виготовила відповідний правильник, але з деякими відмінностями від рекомендацій. Зараз він проходить ратифікацію КПСтаршинами, яка завершиться до 24 серпня.

Пленум ГПБ схвалює цей правильник, а ГПР має повноваження скликати виборчу комісію. Уточню, цей документ не є Грамотою про Начального Пластуна, яка до 18-х Зборів КУПО була частиною Статуту КУПО. Він більш демократичний і додає повноважень Крайовим Пластовим Старшинам. Цей процес вже не буде жеребом семи куренів.

Згідно з однією з рекомендацій 19-х Зборів КУПО, дискусія про потребу посту, роль і функції Начального Пластуна відбудеться в рамках VI Пластового Конгресу, відтак рішення про початок процедури виборів перебуватиме в компетенції Головної Пластової Ради.

Щодо інших нововведень, у рекомендаціях ідеться про те, щоби голосування на пост Начального Пластуна відбувалося електронно, процес вибору тривав впродовж двох років і завершувався заприсяженням Начального Пластуна під час Зборів КУПО.

— **Діловодство голови ГПБ, мабуть, межує з професійною діяльністю. Адже найрізноманітніші пластові справи (сходини, наради, участь у з'їздах) забирають чи не весь час. Все ж, вільні хвилини для улюблених справ таки залишаються. То які вони — Твої захоплення чи улюблені заняття?**

— За фахом я є фармацевтом. Донедавна працювала постійно в шпиталі. Зараз майже у відставці, хоча ще спорадично працюю.

Бути головою ГПБ для мене є важливим обов'язком. Тому ставлюся до нього, як і до присяги перед делегатами Зборів КУПО, дуже поважно.

Спілкуючись з різними пластунами, намагаюся порадити, щось підказати кожному. Адже готовність допомагати є одним з дороговказів у моєму житті. Передаю якомога більше досвіду членам головної булави, щоби вони відчували спроможність і далі провадити цю діяльність.

У восьмирічному віці батьки привели мене у Пласт. Протягом тих багатьох пластових літ живу за Пластовим Законом. Ці принципи використовувала і поза Пластом, у праці.

У мене пластова родина, і це є значною підпоурою в житті.

Батьки пластунами не були (але були в Дивізії: тато — військовий, мати — медсестра). Батько наголошував, що організації треба віддати те, що вона дала тобі. Пласт сформував мене як провідника, навчив виховній праці (що є найважливішим), подарував незабутні моменти життя серед природи. Живу за цим дороговказом, а влітку, за можливості, залюбки мандрую. А ще люблю вишивати, майструвати намиста.

— **У квітні пластуни по світі відзначили 105-ліття від дня першої Пластової Присяги. З цієї нагоди що б Ти побажала старшим пластунам і сеньйорам, кожному членові нашої організації?**

— Хотілося б, щоби кожного року в цей час кожен пластун застановився над словами Присяги: чи він зрозумів її у 12- чи 13-річному віці. Кожен в серці мав би відчувати і зрозуміти, що значить любити Бога й Україну. А над нашим другим обов'язком навіть не треба особливо застановлятися. Адже робити добро — легко. Треба прагнути бути прикладом для громади, бо так можна змінити людей. Щодо послуху проводові: ми (ГПБ) присягаємо дотримуватися статутів і правильників. Проводом не є чиєсь «Я». Часто забуваємо, що провід є для того, щоби спрямувати нас, нагадуючи те, за що голосували. Адже відхилення від правил створює всілякі непорозуміння.

ЗАПИТУВАВ ПЛ. СЕН. ЮРІЙ ЛЕСЬКІВ, СМ

Фото Юрія Леськова

— ” —

**БАЖАЮ КОЖНОМУ
ЧЛЕНОВІ ПЛАСТУ
ЩОРОКУ У КВІТНІ
РОБИТИ РЕФЛЕКСІЮ
НА ПРИСЯГУ, ЯКУ
СКЛАДАЛИ
В ЮНАЦТВІ**

«ВЕРХОВИНКИ» ПРО НОВАЦЬКІ КОСТЮМІВКИ

ОЛЕСЬ ЮРЧЕНКО

На сторінках «Пластового шляху» розповідаємо про найрізноманітніші видання: з історії Пласту, про визначних мистців-пластунів, пластову філателію та інші. Однак давненько ми не писали про книги, які ілюструють пластові активності наймолодших членів нашої організації. І ось прийшов час.

Нещодавно пл. сен. Олександра Юзенів з куреня «Верховинки» надіслала до редакції нашого журналу книжку, про яку не можна не розповісти. Це «Новацькі костюмівки (1952—2015)».

Матеріяли зібрали і підготували до друку членки куреня УПС ч. 28 «Верховинки», а видала у 2016 році станиця Нью-Йорк (США).

У передньому слові «Верховинки», зокрема, написали: «Минає вже шістдесят чотири роки від часу, коли в пластовій станиці Нью-Йорку 24 лютого 1952 року влаштовано першу новацьку костюмівку. Відбулася вона в залі школи парохії св. Юра — на 9-ій вулиці біля авеню «Сі», в околицях якої тоді замешкували тисячі новоприбулих з Європи українців. Тема і назва костюмівки була «Баль у князівни Сніжки». Від того часу костюмівки відбувались, з малими виїмками, щорічно».

Потім ці імпрези для наймолодших перемістилися в зали Українського Народного Дому та нової школи парохії св. Юра на 6-ій вулиці.

Відразу з перших сторінок книжки довідуємося про те, що ініціатором і душею костюмівок була пл. сен. Евстахія Гойдиш, Гр. — «подруга Стаха». Мати трьох дітей і педагог за фахом, вона дуже любила і розуміла малюків, а отже, з великим знанням справи вела виховну працю в Пласті: спершу в станиці, відтак в краї.

Про авторку ідеї проведення костюмівок розповімо трошки докладніше. Народилася вона 10 вересня 1914 року в с. Новий Яричів на Львівщині, у доволі великій сім'ї Марії та Івана Латишів (у Евстахії були троє сестер і двоє братів). До Пласту вступила в п'ятнадцятирічному віці. До заборони пластової організації поляками таборувала на «Соколі» в Карпатах. Закінчила Львівську державну учительську семінарію і в 1939 році вийшла заміж за старшину української армії інж. Романа Гойдиша.

В 1940-ві роки родина Гойдишів перебувала на теренах Польщі (Люблін), і вже там Евстахія влаштовувала з українськими дітьми костюмівки, а також театральні вистави (одна з них — п'єса Марійки Підгірянки «В чужім пір'ї»).

З наближенням німецько-большевицького фронту родина Гойдишів спершу перебралася до Баварії в Німеччині, а в 1951 році — до США, у Нью-Йорк. Там Евстахія Гойдиш знову включилася в пластову працю. Окрім активної діяльності у виховництві виявила журналістський хист (дописувала до журналів «Готуйсь!» і «Вогонь Орлиної Ради») та

провідницький — по три каденції очолювала КПП та КПС США, була курінною куреня «Ті, що греблі рвуть» (1994—1996 рр.). Двічі відзначена Орденом св. Юрія в золоті. Відійшла на Вічну Ватру 1 березня 2011 року.

А на початку 1950-х років подруга Стаха вміло притягнула до співпраці велике коло виховників, а також батьків з пластприятю, очолюваного в той час інж. Богданом Соболтою. Так розпочато історію новацьких костюмівок.

Не дивно, що нове видання присвячено саме пл. сен. Евстахії Гойдиш, яка разом з гніздовими, братчиками та сестричками своєю безкорисливою і повною посвятою працю протягом багатьох років підготовляла та проводила ці прекрасні виховні імпрези для новацтва. Згодом естафету перейняли молодші виховники. На сторінках книги можна знайти короткий опис кожної костюмівки.

Окрім Ланки Батьків (у попередні роки — Пластприят), яка вклала багато праці в підготовку костюмівок, автори книги дякують кожному, хто допоміг зі збором матеріалів, що уможливило появу цього видання-хроніки. Велике «спасибі» належиться Пластовій Фундації в Нью-Йорку та Федеральній Кредитовій Кооперативі «Самопоміч» (теж Нью-Йорк) за фінансування цього видання, а також подрузі Олі Стасюк за оформлення обкладинки.

**ЯСКРАВЕ СЦЕНІЧНЕ ВБРАННЯ,
БАГАТО ЩИРИХ ПОСМІШОК НОВАЦТВА
З НАДЗВИЧАЙНО ВЕЛИКОЇ КІЛЬКОСТІ
СВІТЛИН ПЕРЕДАЮТЬ ПОЗИТИВНУ
АТМОСФЕРУ ТА ЕМОЦІЇ КОСТЮМІВОК
МИНУЛИХ ДЕСЯТИЛІТЬ.**

Казки, які інсценізувалися в станиці, були найрізноманітнішими: «Червона шапочка», «Князівна», «В зимову ніч», «Морське царство», «Подорож довкола світу», «Казка старого лісу», «Царівна Жаба», «Машина часу», «Чародійна скринька», «Подорож Україною», «На гетьманському дворі», «В зоряні простори», «Попелюшка», «Цирк», «Пригода в музею» і ін.

**МАБУТЬ, НАСТУПНІ ТАКІ ДИТЯЧІ ІМПРЕЗИ
БУДУТЬ НЕ МЕНШ ЗАХОПЛЮЮЧИМИ.
АДЖЕ БАГАТА І ВЖЕ ОПИСАНА В КНИЗІ
«ВЕРХОВИНОК» ІСТОРІЯ КОСТЮМІВОК
ДО ЦЬОГО ЗОВОВ'ЯЗУЄ.**

НА ВІЧНУ БАТРУ

БЛ. ПАМ. БОГДАНА ПРОЦАК,

АКТИВІСТКА
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ І ПЛАСТУ
В СЕВАСТОПОЛІ

(10 березня 1945 — 6 лютого 2017)

Сумна звістка прийшла зі Севастополя. Відійшла у вічність чудова людина, вірна дочка України і будівнича українського життя в місті Богдана Процак.

Народилася Богдана Возна в с. Росохуватець Козівського району, що на Тернопільщині. З чоловіком Василем Процаком (родом з сусіднього села Ішків) побралися 6 травня 1962 року. Восени того ж року його забрали на строкову службу на Чорноморський флот. Вже за рік дружина переїхала поближче до Криму. Жила в с. Андріївка (Аклеїз), працювала на виноградниках. Згодом молода сім'я оселилася в Севастополі.

Подружжя виховало троє доньок: Ларису (1965 р.н.), Терезу (1967 р.н.) та Марічку (1982 р.н.). В основному цим займалася мати. Адже батько по завершенні військової служби став моряком закордонного плавання. Сумлінно трудився до виходу на пенсію у 1992 році, відтак працював в охороні військової частини ВМС України (до анексії Криму).

Активність Богдани Процак була визначальним чинником української культурно-просвітницької та благодійної діяльності у

Севастополі. Вона долучилася до створення міських організацій «Союзу українок», «Просвіти», Пласту (наймолодша з її доньок Марічка багато років належала до Пластової організації), опікувалася ними, а також була активною у греко-католицькій громаді (завдяки її старанням 19 серпня 1991 року зареєстровано першу в Криму громаду УГКЦ). Організувала добровільні акції «Суспільна опіка» для дитячих закладів та самотніх людей. Підтримувала зв'язок з українською діаспорою США, Канади та Австралії, представники якої надавали благодійну допомогу.

Богдана Процак разом із союзницями координувала розподіл медикаментів серед військових частин в перші роки незалежності, проводила акції «Допомога сиротам та дошкільнятам», «Бабусі Америки для бабусь України» та «Стипендійні акції», здійснювані за допомогою Союзу українок Америки. Вона приходила на допомогу інтернатам, дитячим будинкам, самотнім матерям, багатодітним малозабезпеченим сім'ям.

Богдана Процак підтримувала і впроваджувала українські традиції в місті, була учасницею акції «Рушник національної єдності»,

координувала культурно-просвітницькі акції Українського культурно-інформаційного центру в Севастополі.

У 90-ті роки минулого століття започатковано поїздки на святкування Різдва на Західній Україні. Союзники возили дітей із севастопольських шкіл (незалежно від національності), щоби ознайомити їх зі справжніми народними традиціями. Українським жінкам Севастополя дякували батьки, вчителі, а головне — щасливими були діти, які говорили, що побували наче в казці.

Богдана Процак — кавалер державних і багатьох громадських нагород. Відзначена Орденом княгині Ольги III і II ступенів.

Похована ця сподвижниця українського громадського життя 8 лютого у Севастополі, за участі рідних, близьких та знайомих покійної, вірних Української греко-католицької Церкви, членів колишньої севастопольської міської організації Всеукраїнського товариства «Просвіта», активістів регіональної громадської організації «Українське національно-культурне товариство Севастополя». Похорон відслужили священники УГКЦ. У проповіді один з отців зазначив, що Богдана Процак «любила Бога, Церкву і свій народ». Зокрема, він наголосив, що до покійної з повагою ставилися люди різних релігійних конфесій та політичних поглядів.

“

Нехай добра пам'ять про Богдану Процак живе поміж нами, а севастопольська земля буде їй легкою.

/ Микола Владзімірський

”

“

Вічна і світла пам'ять! Велика повага великим Українцям! Треба мати мужність нести українське слово. Це не Львів. Пригадую, що перші місця на конкурсі ім. П. Яцика здобували такі севастопольці. Як і сайт «Українське життя в Севастополі» — світло для тих, хто хоче доторкнутись до українського слова.

/ Людмила Мошон

”

Автор Микола Владзімірський

Світлина на згадку після пластового вишколу у Севастополі. Зліва направо: Надія Цюра, Оля Кальбус, Богдана Процак, Ростислав Добощ, Андрій Гарматій та Марія Процак. 90-ті роки

Богдана Процак з Юрієм Нестором (ліворуч), Юрієм Кузьмовичем та Юрієм Тарасовим. IX З'їзд УПС, Київ, 2006 р. Фото В'ячеслава Стебницького

Богдана Процак з патріотичним виданням «Кримська світлиця» — на підтримку Революції Гідності

ШОСТИЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС

пл. сен. Богдан Гасюк, V

Слово «конгрес» багатьох збиває з пантелику. Якщо спитати людину, з чим у неї асоціюється це слово, співрозмовник згадує:

- Конгрес Українських Націоналістів — українська партія;
- Конгрес США — законодавчий орган;
- Конгрес українців Канади — громадська представницька рада;
- Африканський Національний Конгрес — політичне об'єднання чорношкірого населення ПАР.

Звідси випливає, що конгреси можуть мати різні форми: з'їзд; політична партія чи об'єднання; законодавчий орган. Тому у більшості пластунів інформація про початок VI Пластового Конгресу викликає дуже багато запитань, основне з яких: що ж це таке — Конгрес?

За інформацією з Вікіпедії, Конгрес — це (лат. congressus — зустріч, збори) найвищий орган деяких міжнародних організацій. Погляньмо на генезу пластових конгресів.

Історія Конгресів починається в 1948 році, коли велика кількість пластунів опинилась в таборах біженців у Німеччині. 26—29 березня того року в місті Ашаффенбург зібрались пластуни, щоб проаналізувати актуальну ситуацію та запланувати подальший розвиток Пласту. Визначну роль в організації та проведенні Першого Конгресу відіграли Атанас Фіголь (голова), Северин Левицький, Юрій Старосольський, Яро Гладкий, Ярослав Рак.

Гаслом Конгресу обрано фразу «В дальшу мандрівку до великої мети». Упродовж декількох років після Пластового Конгресу пластуни роз'їхались по різних континентах, але завдяки добровільній підпорядкованості єдиному пластовому центру зберегли одність та єдність.

Деякий час емігранти нової хвилі, в тому числі й пластуни, були переконані, що невдовзі повернуться на Батьківщину, але в кінці 1950-х — на початку 1960-х років стало зрозуміло, що слід облаштовуватись на довгий час.

У 1965 році розпочалась робота Другого Пластового Конгресу, який знов очолив пл. сен. Атанас Фіголь. Гаслом Другого Конгресу було: «За осучаснення Пласту й утривалення його в діаспорі».

Завершився Другий Конгрес в 1970 році. У 1970-х роках виховна праця поступово перейшла в руки покоління пластунів, народжених в діаспорі. Це ставило перед Пластом нові завдання і виклики, тому в жовтні 1984 року відбулась перша сесія Третього Пластового Конгресу.

Головне завдання Третього Конгресу було сформульоване у заклику до учасників першої сесії: «Щоб близьке майбутнє — 2000 рік — пластуни могли зустріти як сильна організація, ми мусимо пізнавати сучасний стан, передбачати зміни оточення, напрямків і діяти реалістично, щоб сьогоднішні новаки мали ще змогу перейти через УПЮ, УСП до УПС і могли далі служити українській спільноті».

Завершився Третій Конгрес у жовтні 1991 року, декілька місяців по тому, як розвалився СССР і Україна стала незалежною.

Напрацювання перших трьох Конгресів були спрямовані на довготривалий перспективний розвиток Пласту.

Здавалося б, що за аналогією з 1948 роком, в зв'язку з суттєвою зміною обставин, у 1991 році буде скликано Конгрес з метою опрацювання напрямних для повернення пластової ідеї в Україну та розвитку Пласту в Україні. Але нічого подібного не відбулося. Всі зусилля Головної Пластової Булави, пластунів діаспори спрямовуються на допомогу відродженому Пласту. І в цьому є певна логіка, адже вирішувати долю Пласту в Україні без участі пластунів з України було б некоректно. А рівень підготовки пластунів в Україні та рівень пластового духу в Україні був ще недостатнім.

Роль та значення Головного Пластового Проводу та пластунів діаспори в цей час важко переоцінити. Вишколи, друковані матеріали, фінансова допомога, — все це дало можливість Пластові швидко та ефективно вкорінитись на рідній землі.

Не менш важливою була роль ГПБ як арбітра у внутрішньопластових конфліктах та протистояннях в Україні.

Четвертий Пластовий Конгрес, очолюваний пл. сен. Ларисою Залеською Онишкевич, розпочав свою роботу в 1997 році під гаслом «Один світ — один Пласт».

Між Третім та Четвертим Конгресами пластова ідея поширилась по всій території України. Членами КУПО стали Україна, Польща, Словаччина. Домінуючими темами нарад на цьому етапі стала допомога розвитку Пласту в Україні та втримання ідейної єдності всіх пластових організацій світу.

13 Збори КУПО прийняли резолюцію, рекомендовану Конгресом: «З огляду на відмінні обставини країв, члени КУПО можуть вибирати відмінні шляхи до спільної мети, не порушуючи основних засад Пласту».

Сесії П'ятого Пластового Конгресу розпочались в Києві під час 16 Зборів КУПО (2006 р.), продовжились в Торонто на 17 Зборах КУПО та завершилися в Нью-Йорку в часі 18 Зборів КУПО (2013 р.). Підготовчу комісію очолював пл. сен. Роман Гриців.

Цей Конгрес відновив резолюції Другого Конгресу про недопустимість пропаганди політичних і партійних поглядів в Пласті та підтвердив засадничі напрямні стосовно співпраці з українським шкільництвом.

Також П'ятий Конгрес підтримав участь пластунів у створенні та діяльності НОСУ спільно з іншими скавтами України, провідну роль Пласту в скавському русі України та прагнення Пласту увійти в Європейський регіон (вийшовши з євразійського). Все це відображено у його резолюціях.

Що суттєво змінилось в світовому Пласті після закінчення П'ятого Конгресу? Яка основна мета скликання Шостого Конгресу?

Як на мене, основною причиною необхідності проведення чергового Конгресу є те, що Пласт в Україні вийшов на чисельний та організаційний рівень, який потребує нового осмислення та аналізу. Друга, не менш важлива причина, — це ревізія стану Пласту у всіх Крайових пластових організаціях — членах КУПО. Також потребує аналізу можливість поширення пластової ідеї в країнах, в яких суттєво зросла кількість еміграції нової хвилі.

З метою організації Шостого Конгресу Головна Пластова Булава створила підготовчу комісію в складі:

пл. сен. Богдан Гасюк, V — голова комісії
пл. сен. Роман Гриців, ОХ — заступник голови комісії
пл. сен. Мирон Спольський, Бурл. — представник ГПБ
пл. сен. Сергій Юзик, СМ — представник ГПБ
пл. сен. Ксеня Балук — представник КПС Аргентини
пл. сен. Ганна Шиптур, Гр. — представник КПС Канади
ст. пл. Андрій Ребрик, ЦМ — представник КПС України
пл. сен. Тарас Ребет, V — представник КПС Німеччини
пл. сен. Юрій Данилів, Бурл. — представник КПС США
ст. пл. вірл. Олена Слободяник — представник КПС Польщі
пл. сен. Пилип Ботте, ЛЧ — представник КПС Австралії
пл. сен. Оріся Марцок — представник КПС Великої Британії

У лютому 2017 року розпочався перший етап VI Пластового Конгресу, який має закінчитись 14 серпня першою Сесією Конгресу (під час ЮМПЗ 2017) в Німеччині. На цьому етапі кожен край проводить аналіз стану власної Крайової організації та формує коротко- і довгострокові плани розвитку.

Під час першої сесії Конгресу відбудеться обговорення крайових проблем та буде заплановано подальший план роботи VI Пластового Конгресу.

пл. сен. Богданна Блаженко Титла, ПС

КНЯЗІ ЦЕРКВИ — ПЛАСТУНИ

БЛАЖЕННИЙ СВЯЩЕННОМУЧЕНИК КИР ІВАН ЛЯТИШЕВСЬКИЙ — ПРИЯТЕЛЬ ПЛАСТУ

Народився Іван Лятишевський 17 жовтня 1879 р. в Богородчанах на Станиславщині в родині Юліяна та Анни з роду Галавай. Закінчив Станиславівську гімназію та вступив на богословський факультет Львівського університету. Митрополит Андрей Шептицький вислав талановитого семінариста на вищі богословські студії до Інсбруку, а згодом до Відня, де Іван здобув звання доктора богослов'я (1901—1906). На священика рукоположив його Владика Григорій Хомишин у Станиславові 20 жовтня 1907 р. Новоіерей Іван спочатку душпастирював, та незабаром єпископ Хомишин призначив його катехитом при реальній школі і польських гімназіях у Станиславові. Рівночасно о. Іван викладав історію Церкви в Станиславівській духовній семінарії. При тому всьому о. д-р Лятишевський продовжував наукову працю, дописував до богословських журналів, присвячувався національно-культурним справам, а в час визвольних змагань був керівником відділу для церковно-релігійних справ при Західноукраїнському уряді в Станиславові.

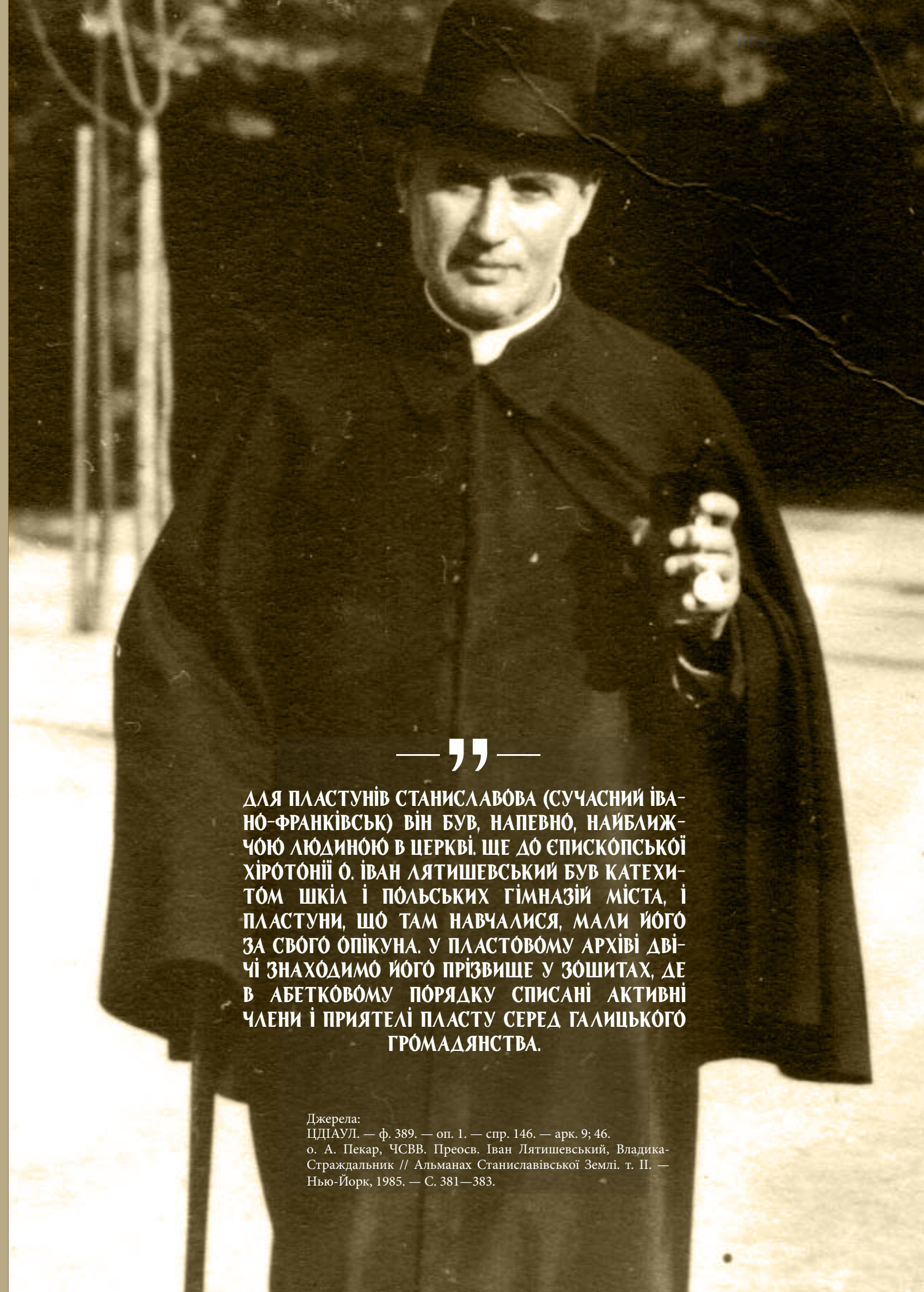
4 липня 1927 р. Владика Хомишин надав о. д-ру Іванові достоїнство крилошанина (єпископського радника), а два роки пізніше з Риму прийшло високе призначення на титулярного єпископа Акадейського й помічника Станиславівського. Архиєрейські свячення відбулися в катедральному соборі в Станиславові 26 січня 1930 р. Крім своїх нових обов'язків Владика

Іван, з доручення українського єпископату, очолював у Галичині Католицьку Акцію (мирянський рух молоді).

З приходом большевиків у 1939 р. Преосвященний Лятишевський був часто допитуваний советською тайною поліцією (НКВД), а 11 квітня 1945 р., разом з іншими галицькими єпископами, був ув'язнений і поміщений в Лук'янівську тюрму в Києві. Після півторарічних допитів і побойів у Лук'янівській тюрмі в 1946 р. Преосв. Лятишевського було засуджено до 5 років примусової каторжної праці в далекому Казахстані. В 1950 р. його справу переглянуто і видано новий вирок на заслання. Владика Іван мучився спочатку в концентраційному лагері в Мерке (1947—1950), тоді в Чулек-Тау Джамбульської обл. Казахської РСР, звідки повернувся влітку 1955 р. до родини в Станиславові 76-літнім старцем зі знищеним здоров'ям.

Хоч Владика перебував постійно під наглядом КГБ, він щодня відправляв св. Літургію в своїй кімнаті, а в 1957 р. таємно хіротонізував о. Івана Слезюка Єпископом-помічником. 20 жовтня 1957 р. ще мав стільки сил, щоб відсвяткувати Золотий Ювілей свого священства, а незабаром, 27 листопада, справедливий Суддя покликав його до Себе по вічну нагороду.

Його славне ім'я доповнює список наших архиєреїв, священиків, монахів, монахинь і вірних, що дали свідчення крові Христові і Його святій Церкві і були беатифіковані 2001 р.

— ” —

ДЛЯ ПЛАСТУНІВ СТАНИСЛАВОВА (СУЧАСНИЙ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК) ВІН БУВ, НАПЕВНО, НАЙБЛИЖЧОЮ ЛЮДИНОЮ В ЦЕРКВІ. ШЕ ДО ЄПІСКОПСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ О. ІВАН ЛЯТИШЕВСЬКИЙ БУВ КАТЕХИТОМ ШКІЛ І ПОЛЬСЬКИХ ГІМНАЗІЙ МІСТА, І ПЛАСТУНИ, ЩО ТАМ НАВЧАЛИСЯ, МАЛИ ЙОГО ЗА СВОГО ОПІКУНА. У ПЛАСТОВОМУ АРХІВІ ДВІЧІ ЗНАХОДИМО ЙОГО ПРІЗВИЩЕ У ЗОШИТАХ, ДЕ В АБЕТКОВОМУ ПОРЯДКУ СПИСАНІ АКТИВНІ ЧЛЕНИ І ПРИЯТЕЛІ ПЛАСТУ СЕРЕД ГАЛИЦЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Джерела:
ЦДІАУЛ. — ф. 389. — оп. 1. — спр. 146. — арк. 9; 46.
о. А. Пекар, ЧСВВ. Преосв. Іван Лятишевський, Владика-Страждальник // Альманах Станиславівської Землі. т. II. — Нью-Йорк, 1985. — С. 381—383.

ОРЕСТ СУБТЕЛЬНИЙ — НАУКОВЕЦЬ, ПЛАСТУН

(7.05.1941 — 24.07.2016)

Орест Субтельний народився в родині українських інтелігентів, що змушені були втікати з Західної України перед большевицькою навалою. У таборі біженців (Ді-Пі) в Ерлянгені вступив до Пласту. Після переїзду до США таборував на «Вовчій тропі», а згодом і провадив табори (комендант юнацького табору 1967 року). Виховник юнацтва у Філядельфії. Після переходу до УСП (1962 року) вступив до куреня «Ватага Бурлаків», мав псевдо «Суб». Наприкінці 1960-х років був курінним. Брав участь у курінних лещетарських таборах.

Родинна історія та доля багатьох інших українців-втікачів спонукала Ореста до вивчення історії України. Ступінь бакалавра одержав у Темплському університеті (Філядельфія) 1965 року. Кілька семестрів навчався у Відні і Гамбургу. Ступінь магістра одержав в університеті Північної Кароліни 1966 року, докторат з історії захистив в рамках програми українських студій Гарвардського університету 1973 року, написавши роботу «Вимушені союзники: Пилип Орлик та його взаємини з Кримським ханством та Османською імперією. 1708—1742».

Викладав у Гарварді (1973—1975), у коледжі в Гамільтоні (1975—1982). 1982 року отримав професорську посаду у Йоркському університеті (Торонто).

1975 року за допомогою Української вільної академії наук опублікував працю «Листи Івана Мазепи». У видавництві Колумбійського університету 1981 р. надрукував монографію «Мазепинці: український сепаратизм XVIII ст.» (1982 року вона була відзначена нагородою Фондації Антоновичів як найкраща праця з українських студій). У 1985 році вийшла друком монографія «Проблема панування у Східній Європі: місцева знать та іноземний абсолютизм. 1500—1715».

1988 РОКУ НАПИСАВ ПРАЦЮ «UKRAINE: A HISTORY», ЗАВДЯКИ ЯКІЙ СТАВ ЗНАНИМ НЕ ЛИШЕ У США Й КАНАДІ, А Й НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРІ. КНИГА БУЛА ЗАПЛАНОВАНА ЯК ПІДРУЧНИК З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ, ТОМУ Й ВИДАНА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ УНІВЕРСИТЕТОМ В ТОРОНТІ (АНГЛОМОВНА ВЕРСІЯ МАЛА ЧОТИРИ ВИДАННЯ). ЇЇ БУЛО ВИЗНАНО ОДНІЄЮ З НАЙБІЛЬШ ВПЛИВОВИХ І ВАЖЛИВИХ КНИЖОК, ЩО БУЛИ ОПРИЛЮДНЕНІ УНІВЕРСИТЕТОМ ТОРОНТО ЗА 100 РОКІВ ЙОГО ІСНУВАННЯ.

1991 року під назвою «Україна: Історія» праця вийшла українською мовою у перекладі Юрія Шевчука. В Україні, де радянські підручники втратили актуальність, а нових ще не було, історія Ореста Субтельного тривалий час займала місце посібника для старшокласників, військовослужбовців, студентів. Загалом книга була видана майже мільйонним накладом.

Дійсний член Наукового товариства ім. Тараса Шевченка в Канаді. 1992 року прийнятий до Національної Академії Наук України як закордонний член.

2000 року ініціював створення курсів для українських дипломатів при Йоркському університеті. Програма професійного розвитку українських аналітиків зовнішньої політики тривала від 2001 до 2008 року. Учасниками були працівники Міністерства Закордонних Справ і випускники Дипломатичної академії України. Протягом тривання програми її закінчило понад 100 дипломатів, багато з яких за президентства Віктора Ющенка працювали в посольствах України у різних країнах світу. Загалом ця програма мала великий вплив на українських дипломатів, аналітиків та викладачів і, на думку її учасників, стала важливим стимулом для прискорення процесу реформ в Україні. 22 грудня 2006 р. Дипломатична академія України при МЗС України надала Орестові Субтельному ступінь почесного доктора.

ОСТАННІМИ РОКАМИ ЗАЙМАВСЯ НАПИСАННЯМ ІСТОРІЇ ПЛАСТУ. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЙШЛО ДРУКОМ 2016 РОКУ, ВЖЕ ПО СМЕРТІ АВТОРА.

Захоплювався спортом: лещетарством, тенісом, копаним м'ячем, бігом. Колекціонував твори українських митців.

У шлюбі з пластункою Марією Лучків виховав сина Олексу, який теж активно пластував в станиці Торонто.

Використано матеріали Дарії Даревич, Володимира Дашка, Оксани Закидальської, Богдана Миндюка, Григорія Перепелиці

ПРИГОДНИЦЬКА НАТУРА ОРЕСТА СПОНУКАЛА ЙОГО РОЗ'ЇЗДЖАТИ ПО СВІТІ І ВІДВІДУВАТИ БАГАТО РІЗНИХ КРАЇН.

Наш батько, Мирослав Субтельний, працював від 1938 року в Польщі, в палаті скарбовій у Варшаві. В серпні 1939 року Мирослав Субтельний одружився у Львові з Іванною Пазуняк і повернувся до Варшави, де молода пара пережила початок війни, облогу і бомбардування міста. Коли німецьке військо окупувало Варшаву, а потім перебрало адміністрацію міста, батько вирішив повернутися на українські землі. На жаль, це було неможливо, але по році вдалося їм переїхати ближче до українських земель. В липні 1940 року Мирослав став начальником податкового уряду в Балигороді (містечко близько Сянока і ріки Сян в тодішньому Генеральному Губернаторстві). На початку травня 1941 р. Іванна Субтельна поїхала до Кракова до свого брата. Родичі сподівалися збільшення родини, а в Кракові були кращі медичні умови і лікарська опіка. 7 травня під вечір народився Орест, а наступного дня був хрещений в церкві св. Норберта. Хресні батьки назвали його Орест Мирослав. Через місяць німці розпочали війну з Радянським Союзом і напали на Україну. Спокійне життя в Балигороді змінилося і стало небезпечним.

В липні 1944 року родина Субтельних, вже з двома дітьми, бо в 1943 р. народилася доня Оксана, виїхала на дерев'яному возі на захід.

Їхали слідами втікачів через Словаччину, Мадярщину, Австрію і Баварію. По війні в 1945 р. опинилися в таборі біженців Ерланген в Баварії. До Ерлангену приїжджало багато українських втікачів, а між ними студентів, бо в Ерлангені був університет, знаний своїм медичним факультетом. Ореста записали до місцевої народної школи. У 1948 р. в Ерлангені

створився пластовий гурток, що ним провадив проф. Храпливий, батько славної пластунки Лесі Храпливої-Щур. Орест був наймолодшим і найменшим членом гуртка, але ходив на прогульки і збірки крок в крок з братчиком Храпливим.

У 1949 році Субтельні виїхали з Бремен-гафена до Америки, а саме до Філядельфії, де була їхня родина. Орест став членом пластової станиці Філядельфія в 1950 р., там провів новацькі і юнацькі роки. У 1952 відбув перший пластовий табір — окружний табір для новацтва на новопрдбаній оселі Українського Народного Союзу в Кергонксоні, НІЙ, — «Союзівці». Як перейшов до юнацтва в 1953 р., почав таборувати на оселі «Вовча тропа». Скінчив вишкільний табір КВТ під проводом пластуна Гока (Миколи) Кравцева, продовжив пластову працю як виховник і командант юнаків на «Вовчій тропі».

Від молодих літ Орест захоплювався мандрівництвом. Від 1961 року, коли поїхав на лецетарський табір в Канаді, який організувала станиця Монреаль, полюбив їзду на лецетах. Зацікавлення мандрівництвом і лецетарством притягнуло його до пластового куреня «Бурлаки», де він нав'язав дружні зв'язки з відомими старшими «Бурлаками». / Оксана Ісаїв

ОСТАННІМИ РОКАМИ ПРИГОДНИЦЬКА НАТУРА ОРЕСТА СПОНУКАЛА ЙОГО РОЗ'ЇЗДЖАТИ ПО СВІТІ І ВІДВІДУВАТИ БАГАТО РІЗНИХ КРАЇН. ЗДОБУВШИ СТУПІНЬ ДОКТОРА НАУК У ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ, ОРЕСТ УЖЕ НЕ МАВ ЧАСУ НА АКТИВНЕ ПЛАСТУВАННЯ. АЛЕ НЕ ЗГАСЛА ЙОГО ЛЮБОВ І ПОВАГА ДО ПЛАСТУ.

ТРИ ДНІ...

Після Ювілейної Зустрічі 5—7 липня 1947 р.

Сктом. Атанас Фіголь, ЛЧ, Голова Краєвої Старшини

Три дні Ювілейного Свята Весни, нашої великої зустрічі в альпійському Міттенвальді пройшли у далеч із нами і пролинули мимо нас у минуле. Сьогодні вони вже історія.

Пластова зустріч у Міттенвальді — найбільша зустріч пластунів у дотеперішньому розвитку Українського Пластового Руху, перше наше міжнародне джемборі, перший наш соборний зліт. Це факти, що говорять самі за себе. Про дальшу оцінку історії можемо бути спокійні.

Могли бути недоліки в технічному переведенні самої зустрічі, більші чи менші, для сторонніх людей нераз зовсім непомітні, та важливою була наша воля вчинити Ювілейне Свято Весни гармонійним виявом зусиль нас усіх. І сьогодні ми сповнені свідомості, що зустріч у Міттенвальді — це черговий граничний камінь на шляху нашого Пластового Руху.

Дощ, болото... Гарячі дні... Зоряні гірські ночі... Тричі чудова, кожного разу інша ватра... Тяжка таборова служба, пластові гри і змагання, виводжувані з юнацьким запалом і завзяттям.... Дружні зустрічі й розмови із пластунами і скавтами інших народів... Тисячі зусиль кожного з учасників Ювілейного Свята Весни... Все це дало нам прекрасний, повен глибоких і світлих моментів образ нашої останньої Великої зустрічі, що його кожен з нас понесе із собою дорогим скарбом в дальшу життєву мандрівку.

Але найбільшою цінністю, найкращим досвідом прожитих нами спільно днів — це свідомість, що кожен великий задум, кожен чин, кожен великий рух здійснюється й довершується цілою низкою дрібних, іноді незаметних починів і діл одиниць.

Зустріч у Міттенвальді — це вислід Вашої праці, юнаки і юначки, це — нагорода за Вашу працю, друзі пластуни.

Коли при найближчій ватрі, зібрані в дружньому крузі пластунів, ви згадуватимете незабутні липневі святойванські ватри Ювілейного Свята Весни, всі щонайкращі моменти Ваших

пластунських змагань, — усвідоміть собі, що життя ставить і ставитиме перед Вами як одиницями і ще більш перед нами всіми як збірною ще багато боротьби і змагань, ще багато величних завдань, що їх треба буде виконати, здійснити.

Усі дорогі нам задуми, найкращі наші мрії сповняться тільки тоді, коли кожен з нас на відтинку, що на ньому він сам себе поставив або на якому поставив його провідник, виконає якнайкраще — прикладаючи всіх своїх зусиль — прийняте на себе чи доручене собі завдання.

І Ви всі, друзі юнаки, що нераз без усякої спонуки і без будь-якого заміту, з почуттям великої відданості і любові до нашої спільної пластової справи — виконували тисячі дрібних і тисячі великих завдань і наказів, заберіть з собою в дальшу Вашу життєву дорогу глибоке почуття, що Ювілейне Свято Весни 1947 року — це Ваше діло.

І хоч ніхто з пластового проводу не в силі висловити кожному із Вас зокрема признання за Ваші осяги чи вирізнити за Вашу справді пластунську поставу, то хай найкращою нагородою для Вас буде Ваше власне почуття виконаного Вами добровільно прийнятого на себе обов'язку.

Три дні, що про них говоримо — це свято. Поставу, що її Ви виказали тоді, під час урочистих відкриттів і ватер, під час святкових змагань та ігор, — мусите задержати й виказувати і в будні, в щоденному пластунському житті! Українська спільнота й ціле людство потребує сьогодні тисячі й мільйони юнаків, що, пройняті правдивою ідеєю Пластового Руху, дадуть народам нові здорові кадри проводу і допоможуть їм перемогти всі труднощі на твердому шляху до великого Свята Весни Оновлених Націй.

Три дні великої ювілейної зустрічі в Міттенвальді — це доказ і закріплення віри, що ми на правильному шляху, що ми в поході!

«На сліді», ч. 2, серпень 1947 року, с. 3—5

ЮМПЗ 2017 «СЕРЕД ЛІСУ»

**У 1947 році,
після Другої світової війни,
пластуни з'їхалися таборува-
ти в баварських Альпах до
місцини, що німецькою
означає «СЕРЕД ЛІСУ».**

В містечку Міттенвальд пластуни і пластунки зібралися, щоб відзначити 35-ліття заснування Пласту. І хоч країна була їм чужою, природне середовище лісу було зовсім рідним. Незважаючи на повоєнні обставини, ці переміщені особи хотіли й надалі продовжувати своє пластування. Ця подія увійшла в історію як Ювілейне Свято Весни.

Невдовзі пластуни роз'їхалися по світі. Та дух, який відчували «серед лісу», взяли зі собою. Вони створили нові осередки на різних континентах і поширювали там пластовий стиль життя.

Від 1947 року Міттенвальд для пластунів став легендою та мітом. Вже 70 років Ювілейні Міжкрайові Пластові Зустрічі продовжують традицію Міттенвальду.

На мандрівних стежках Міттенвальду

Крокують юначки

НАДІЙШОВ ЧАС ТУДИ ПОВЕРНУТИСЯ!

ЮМПЗ 2017 під назвою «Серед лісу» відбудеться від 12 до 19 серпня 2017 в Німеччині на оселі Гохлянд.

На ЮМПЗ 2017 будуть 4 юнацькі підтабори, табір УПС і велотабір. Програма всіх підтаборів включає цікаві заняття в підгір'ї та Альпах Баварії. Учасники ознайомляться з альпійською природою та історичними місцевостями Пласту в Німеччині. На ватрах, прогуляках та на зустрічах буде можливість познайомитися з пластунами з різних осередків.

Кожен табір в один з вечорів впродовж ЮМПЗ матиме екскурсію до таборового музею на виставку «Міттенвальд 1947», де будуть розміщені фото, оригінальні експонати та інформація про історію і міт Ювілейного Свята Весни 1947 в Міттенвальді. Однією з основних подій буде спільна подорож всіх підтаборів до Міттенвальду. В цій історичній місцевості відбудеться великий тереновий змаг, який охоплюватиме містечко Міттенвальд, гору Вестліше Карвендельшпіце (Westliche Karwendelspitze) та береги річки Ізар аж до казарм, де колись були розміщені Ді-Пі-табори.

Програма ЮМПЗ 2017 «Серед лісу» окрім історичного включатиме також екологічний аспект. Після відкриття ЮМПЗ 2017 відбудеться міжкрайова виставка «Зелена Планета», де кожен край представить свої внески та проекти для сталого розвитку свого довкілля. Сердечно запрошуємо пластунів на ЮМПЗ 2017!

Більше інформації на нашій веб-сторінці
www.umpz2017.de.
Загляньте також на наш фейс-бук: [umpz2017](https://www.facebook.com/umpz2017).

МІТТЕНВАЛЬД І ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ ТА ПЛАСТУ

ОРЕСТ І ДАМ'ЯН М'ЯЛКОВСЬКІ

Містечко Міттенвальд знаходиться в баварських Альпах в півніжній гір Карвендель недалеко австрійського кордону, у верхів'ї ріки Ізар.

Після Другої світової війни Міттенвальд увійшов до Американської окупаційної зони. Колишні казарми Вермахту перетворили на так звані Ді-Пі-табори, де переміщені особи (англ. displaced persons, скорочено DP's) знайшли безпечний притулок. «Діпісти» — це були, зокрема, ті люди, яких гітлерівська влада під час війни вивозила з завойованих територій Східної Європи до нацистської Німеччини на примусову роботу. Їхня робоча сила використовувалась, наприклад, у військовій промисловості або в сільському господарстві. Інша група «діпістів» — це були ті, хто

«Наше джемборі» — «серед лісу»

змушений був покинути свою батьківщину, тікаючи від сталінського ярма, яке їм загрожувало внаслідок наступу Червоної армії. Між ними були також військовополонені або колишні в'язні концентраційних таборів. Між «діпістами» було чимало білорусів, латишів, литовців, естонців, росіян і особливо українців.

На Ялтинській конференції в лютому 1945 року Рузвельт, Черчилль і Сталін вирішили відправити всіх переселенців, що через війну потрапили до Німеччини, в країни їхнього походження — оголосили так звану репатріацію. Тим, хто повернувся до Радянського Союзу, загрожувала смерть або заслання через «колаборацію з ворогом». Було чимало трагічних випадків, в тому числі й самогубств. В Ді-Пі-таборах, які перебували під наглядом UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration), пізніше IRO (International Refugee Organisation), припинили примусову репатріацію.

У Міттенвальді було розміщено 4000-5000

українців у трьох таборах: Єгерказерне, Піонірказерне і табір Люттензее. Місцевого населення нараховувалося приблизно 7500 осіб. У таборах були засновані дитячий садочок, народна школа та українська реальна гімназія, вчительська семінарія, торговельна і музична школи. Розпочалося фахове навчання: діяли кравецька, шевська й іконографічна школи, слюсарсько-механічні курси. Влаштовано майстерні, наприклад, кравецька і шевська, пральня, валізкаря, різбарня, перукарня. Медичну опіку перебрали переважно українські лікарі, фармацевти, медсестри, акушерки. В таборовій лікарні працював також один стоматолог. Через брак персоналу проводився курс для медсестер. Вишколювалася таборова поліція. Відновлювалось релігійне життя та будувалася руками таборовиків католицька та автокефальна православна церква. З'явилися преса і таборове радіо. Відбувалися театральні вистави, святкові академії, концерти, що часто мали вишукану мистецьку програму. Завітали між іншими до та-

бору «Ансамбль Українських Акторів», переважно колишні члени Львівського оперного театру, капеля бандуристів під керівництвом славетного Григорія Китастого. Розвивали свою діяльність суспільно-громадські та професійні організації. Українське руханково-спортивне товариство «Лев» успішно займалося футболом, волейболом, баскетболом, настільним тенісом, легкою атлетикою, лижним спортом, шахами і гокеєм. Змагалися проти команд інших таборів, німецьких та американських. Першу гру гокею в американсько-українській історії, яка відбулася в Мюнхені на стадіоні «Прінцрегентенштадіум», перемогли «Леви» проти «Ред Вінгз» з вислідом 10:1.

Молодечі організації, як Спілка Української Молоді і наш Пласт, розпочали виховну роботу.

В одному бараці знаходилося приміщення пластової домівки, де колоди дерев служили за крісла. У червні 1946 р. пластовий осередок провів три вишкільні табори для юнаків, їх відвідали 127 пластунів і пластунок. Ще відбувся один водний відпочинковий табір для шкільної молоді біля озера Вальхензее, яким провадили пластуни. Неодноразово пластуни при ватрах вітали скавтів інших народів і відвідували інші пластові осередки у віддалених Ді-Пі-таборах. Почав виходити журнал «Голос Пластуна». Пластуни багато мандрували. Відбувся вишкільний курс для пластових впорядників, який організували «Чорноморці» на озері Штафельзее біля Мурнау. В Міттенвальді постали слова чи музика багатьох пластових пісень, наприклад, гімн «Чорноморців» або «Не журіться, юні друзі».

Від 4 до 8 липня 1947 р. в Міттенвальді відбулося Ювілейне Свято Весни. З нагоди 35-ліття Пласту 1300 пластунів і пластунок з'їхалися з різних сторін, між ними також Начальний Пластун Северин Левицький — «Сірий Лев». Свої шатра розставили також окремі гурти білоруських, литовських, угорських, німецьких, польських скавтів та два російські скавти, разом біля 200 осіб. Тому пластуни називали цю зустріч також «нашим джемборі». В наказі Головної Пластової Старшини з приводу відкриття голова Атанас Фіголь сказав: «Пластуни! Ми несемо прапор Пластової ідеї, щоб вдержати його і щоб, врешті, як надійде довгожданий час, донести його і передати несплямленим до рук української молоді на рідних землях».

У 1948—1951 роках «діпісти» приготувалися в Міттенвальді на виїзд за океан. Там швидко творили нові українські діаспорні осередки. А коли прийшов час, наприкінці 80-х років минулого століття, пластуни сповнили в наказі згаданий обов'язок.

Фото з альбому пл. сен. Олесь П'ясецького, ЛЧ
Джерело: <http://umpz2017.de/svyato-vesny-1947>

Ювілейне Свято Весни у Міттенвальді.
Урочистий вимарш.

ПЛАСТОВІ ПРОПАМ'ЯТНІ МАРКИ,
ВИДАНІ З НАГОДИ ПЛАСТОВОГО СВЯТА ВЕСНИ

пл. сен. Любомир Онишкевич, СМ

У 1947 році Пласт, який відновився був у таборах українських біженців в Німеччині й Австрії, вирішив урядити святкову зустріч — Ювілейне Свято Весни, щоб перевірити рівень новостворених частин і підготувати пластунів до Джемборі в Муассоні. Зустріч відбула в містечку Міттенвальд в Баварських Альпах. Це була дуже важлива імпреза, на якій іменовано пл. сен. Северина Левицького Начальним Пластуном. Також на цій зустрічі вперше заспівали пластову пісню «Сіріли у сумерку півночі шатра».

З нагоди цієї імпрези Головна Пластова Старшина випустила 5 липня 1947 р. серію (а властиво, дві серії) пластових марок, які потім вживано на картках та конвертах із Зустрічі.

Перша з цих серій складається з чотирьох марок різних кольорів, на яких зображено пластовий герб — лілейку з Тризубом. У другій серії є 12 марок різних кольорів з трьома різними зображеннями: пластун з хоруговкою, пластун з хоруговкою біля пластового табору, буря в лісі, блискавки — перегукується з пластовим гаслом «СКОБ!»

Зображення для цих марок виготовили пластуни Роберт Лісовський та Роман Рогожа. Видруковано в місті Мюнхен, Баварія, Німеччина.

Марки-наліпки, видані з нагоди Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді, можна ще набути в Кооперативі «Пласт». Продається лише цілі серії «Ю. С. В.» і «У. П.», разом 16 шт. Ціна за неперепечатані 20 РМ. За перепечатані печаткою «Ювілейне Свято Весни в Міттенвальді» і наклеєні в альбомчику «Ю. С. В.» 25 РМ. Замовляти в Кооперативі «Пласт» Байройт, Леопольд-Касерне.

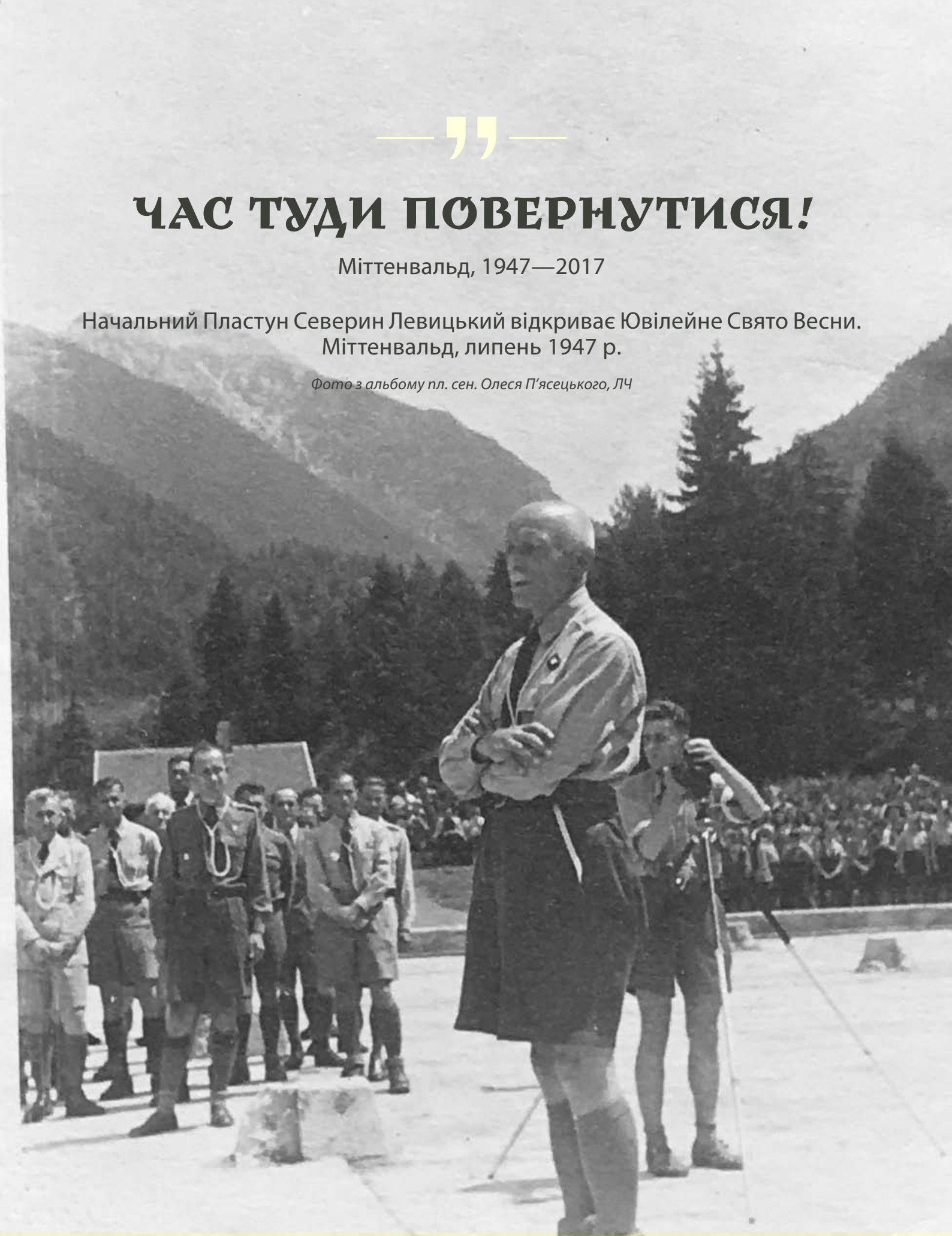
/ «На сліді», ч. 2, серпень 1947 року

ЧАС ТУДИ ПОВЕРНУТИСЯ!

Міттенвальд, 1947—2017

Начальний Пластун Северин Левицький відкриває Ювілейне Свято Весни.
Міттенвальд, липень 1947 р.

Фото з альбому пл. сен. Олесь П'ясецького, ЛЧ

СІРОМАНЦІ — 1952
2017

65 РОКІВ ПРАЦІ
ДЛЯ ПЛАСТУ І УКРАЇНИ

ПЛАСТОВИЙ
ШЛЯХ

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ